Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

הייַנט 8 זייטען.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 20 גראשען

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 196	Łódź, Czwartek 22 sierpnia 1929 r.	זיבעטער יאהרגאנג	לאדז, דאנערשטאג, טז מנחם אב תרפ"ט	196 *

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פּיעטריקאווער 21, טעל. 24-71

פארציי שלאגט יודען אין ירושלים

בעת דער לויה פון אַ קרבן פון די אראבישע אנפאלען

21 יודען שווער און לייכט פארוואונדעט

ירושלים, 21. (יט"א טעלעגראַפיש)

דער יודישער שוץ-קאָמיטעט פאַר'ן כותל-מערבי האָט אַרויסגעלאָזט אַן אויפרוף צו אַלע ציוני-ליזירטע פעלקער אין דער וועלט. אין אויפרוף ווערט אָנגעוויזען אויף דער בעדייטונג פון כותל פאַר די יודען אַלס נאַציאָנאַל און רעליגיעז היילינטום, אויף די פערגעוואַלדיגונג פון די יודישע רעכט ביים כותל, וואָס איז פאָרגעקומען דעם פאָריגען יום כפור און לעצטען תשעה באב, דער אויפרוף פאָדערט אויף אַלעמען צו פּראָטעסטירען געגען דער עוולה, וואָס ווערט בעגאַנגען לגבי די יודישע רעכט ביים כותל, וואָס איז ערוואָרבען געוואָרען דורך יודיש בלוט און טרעהרען.

דער אויפרוף איז אונטערגעשריבען אין נאָמען פון קאָמיטעט דורך ה' יוסף קלויזנער.

ירושלים, 21. (יט"א טעלעגראַפיש)

דאָ איז געשטאָרבען אַ בוכאַרער יוד, וועלכער איז בעת די לעצטע עקסצעסען דערשטאָכען געוואָרען דורך די אַראַבער.

די יודען האָבען דעם פערשטאָרבענעם איינגעאָרדענט אַ גראַנדיעזע לויה. עס זענען נאָכגעגאַנגען העכער 3000 מלוים, אַלע יודישע געשעפטען זענען געווען געשלאָסען. די לויה איז געגאַנגען איבער די הויפּט-גאַסען פון שטאָט, אינמיטען שטאָט איז דער צוג פערשטעלט געוואָרען דורך פּאָליציי, וועלכע האָט פערלאַנגט, אַז די לויה זאָל געהן דורך די הינטער-גאַסען. די פּאָליציי האָט זיך פערהאַלטען דערביי זעהר ברוטאַל און האָט מערדערליך געשלאָגען די אָנטיילנעהמער אין דער לויה. 21 יודען זענען פערוואונדעט געוואָרען, דערונטער 3 זעהר שווער.

צווישען די יודען הערשט אַ מורא'דיגע אויפרעגונג.

ירושלים, 21. (יט"א טעלעגראַפיש)

אין אַלטשטאָט זענען היינט ווידער פאָרגעקומען אונרוהען. די אַראַבער בעפאַלען יודען. די שטימונג איז זעהר אַנגעשטרענגטע.

ירושלים, 21. (יט"א טעלעגראַפיש).

די פּאָליציי האָט אַרעסטירט דעם בעקאַנטען יודיש-דייטשען פּובליציסט וואלפזאָנג פאַן וויזעל פאַר אַ רעדע, וועלכע ער האָט כלומרשט געהאַלטען ביים קבר פון געשטאָרבענעם בוכאַרער יוד.

נאָך עטליכע שעה אַרעסט איז וויזעל בעפרייט געוואָרען. פערהאַלטען האָט מען איהם צוליב אַ מסירה פון אַן אַראַבישען שייך, אַז וויזעל האָט אויפגעפאָדערט די יודען אָנצונעהמען אַ דראָהענדע שטעלונג געגען די אַראַבער.

אויב נישט אין האאג — איז אין גענף

צו אַ פערשטענדיגונג מוז קומען

פרייטאָג ווערט איבערגעריסען די האאגער קאָנפערענץ

האאג, 21. (אטע) דער יאַפּאַנישער באָט-שאַפטער זראַטשי האָט ערקלערט, אַז די אויפגאַבע פון די פערזאַמעלטע אויף דער קאָנפערענץ איז צו ברענגען צו אַ גינסטיגען רעזולטאַט און וואָהר-שיינליך וועט צו דעם געברענגט ווערען, אויב די גאַנצע אַרבייט וועט נישט פערענדיגט ווערען אין האַאַג, וועט זי פאָרטגעזעצט ווערען אין גענף, וואו ס'הויבט זיך אָן דעם 2-טען סעפּטעמבער די סעסיע פון פעלקער-ליגע-ראַט. אָבער לויט אַלע וואָהרשיינ-ליכקייטען וועלען די אָנשטרענגונגען אין האַאַג האָבען דעם געוויינשטען ערפאָלג.

האאג, 21. (ספּ. טעל.) דער רעזולטאַט פון היינטיגען טאָג איז אַ עלכער, אַז אין די נאָהענטסטע טעג האָפט מען ערוואַרטען די אָפּלעזונג אָדער שליסונג פון דער קאָנפערענץ.

סנאודען האָט ערקלערט, אַז זונטאָג וועט ער שוין זיין אין לאָנדאָן.

האאג, 21. (ספּ. טעל.) דאָ איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ צווישען בריאַנען און הימאַנסי ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען די איינשטימיגקייט צווישען פראַנקרייך און בעלגיען. ווייטער איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די עוואַקואַציע פון אויבער-רהיין וועט נישט פאָרקומען פריהער ביז ס'וועט אָנגענומען ווע-רען דער יאַנג-פּלאַן.

בערלין, 21. (ספּ. טעל.) דאָס ענגלישע אָקו-פּאַציע-מיליטער אין וויסבאַדען האָט בעקומען אַ בעפעהל פון דער ענגלישער רעגירונג צו מאַכען אַלע פאָרבערייטונגען, צו פערלאָזען דאָס אָקופּאַציע-געביט שוין פון 1-טען סעפּטעמבער.

האאג, 21. (אטע) איי די פּרעכטיג-דעקאָ-רירטע זאַלען פון קורהאוס האָט דער שטאָט-ראַט איינגעאָרדענט אַן אויפנאַהמע פאַר די אָנטיילנעה-מער פון דער קאָנפערענץ און די פערטרעטער פון דער אינטערנאַציאָנאַלער פּרעסע.

האאג, 21. (אטע) היינט פאַרמיטאָג איז פאָר-געקומען אַ בעראַטונג פון די פראַנצויזישע, בעלגי-שע, איטאַליענישע, און יאַפּאַנישע דעלעגאַציעס, כדי צו נעהמען אַ שטעלונג צום בעריכט פון די פינאַנץ-עקספּערטען.

וועגען דעם ערשטען צוזאַמענטרעפען פון בריאַנען מיט סנאודען מעלדעט מען, אַז דאָס געשפּרעך האָט נישט געבראַכט קיין פּאָזיטיווען רעזולטאַט.

האאג, 21. (אטע) אויף דער בעראַטונג צווי-שען די 4 מלוכות האָט בריאַן אָפּגעגעבען אַ בע-ריכט וועגען זיין קאָנפערענץ מיט סנאודענען: אויך דער איטאַליענישער פערטרעטער פּירעלי האָט אָפּ-געגעבען אַ בעריכט וועגען זיין געשפּרעך מיט'ן ענג-לישען פינאַנץ-קאַנצלער. בריאַן האָט ערקלערט, אַז דיל ראַזיגע קאָנפערענצען האָבען געבראַכט אַן אָנטשפּאַנונג פון דער לאַגע, צו קיין פערשטענדיגונג איז אָבער נאָך נישט געקומען.

האאג, 21. (אטע) 6 אַ זייגער האָט זיך אָנגעהויבען די בעראַטונג פון די 6 מלוכות: ענג-לאַנד, פראַנקרייך, איטאַליען, יאַפּאַן, בעלגיען און דייטשלאַנד.

מיג. שטרעזעמאַן האָט געהאַלטען די ערשטע רעדע, וועלכע האָט געדויערט אַ שעה מיט אַ פערטעל. דאַן האָבען גערעדט בריאַן און סנאודען, אויף'ן פאָרשלאַג פון בריאַנען איז בעשלאָסען גע-וואָרען די רעדעס נישט איבערצוגעבען דער פּרעסע.

די דיסקוסיע איז אָפּגעלעגט געוואָרען אויף היינט דאָנערשטאָג.

געענדיגט די רומעניש-פּוילישע קאָנפערענץ

אין א רייה פראַגען געקומען צו אַ הסכם

וואַרשא, 21. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ-רעספּאָנדענט) היינט האָט זיך פערענדיגט די עקאָ-נאָמישע קאָנפערענץ צווישען פּוילען און רומעניען, ס'איז געקומען צו אַ הסכם אין אַ גאַנצע רייה פראַגען. אין די פראַגען וואו ס'האָט נישט געקענט קומען צו קיין פערשטענדיגונג, וועט די רומענישע דעלעגאַציע בעקומען נייע אינסטרוקציעס פון איהר רעגירונג און די ווייטערדיגע קאָנפערענצען וועלען פאָרקומען אין בוקאַרעשט.

שווערע אעראָפּלאַן-קאַטאַסטראָפע

פּאַריז, 21. (אטע) היינט איז אויפ'ן פליה-פּלאַץ אין שאַלאָן פאָרגעקומען אַ שרעקליכע אַעראָ-פּלאַן-קאַטאַסטראָפע. אויף אַן אַעראָפּלאַן איז פאָר-געקומען אַ בענזין-אויפרייס, ביידע לופט-פליהער זענען פערברענט געוואָרען.

-*-*-*-*-*-

Dr. med.

L. Pikielny

אורלאָג

ספּעציעל ארצט פאַר נירן בלאָזן-און האַרן - קראַנק.

NAWROT 8

tel. 19-90

עמפּפאַנגט פון 4–7 אָוו.

נעמט אויך אָן אין דער לעטשניצע „Zdrowie„ נאָוואָמיעסקאַ 3 פון $12^1/_2$ ביז 2 אזייגער נאָכמ.

מיר טיילען מיט אַלע אונזערע געעהרטע מיטגלידער, אַז די

יעהרליכע אלגעמיינע גענעראל-פערזאמלונג

פון דער קאאפעראַטיווער קליינהענדלער-באַנק אין לאדז, אגראדאווא 2

קומט פאָר דאָנערשטאָג, דעם 5-טען סעפּטעמבער ד. י. פּינקטליך 7 אַ זייגער אין אָוונד אין זאל „קאַלאָסעאום", זאַכאָדניאַ 53 מיט פאָלגענדען טאָג-אָרדנונג:

1) ערעפענונג, 2) וואַהלען פון אַ פּרעזידיום, 3) איבערלייענען דעם פּראָטאָקאָל פון דער פריהערדיגער אַלגעמיינער פערזאַמלונג, 4) בעריכטען: א) פון דער פערוואַלטונג, ב) פונ'ם ראָט, ג) פונ'ם פערבאַנד פון די יודישע קאָאָפּעראַטיווע געזעלשאַפטען אין פּוילען, 5) בעשטעטיגען דעם בילאַנס און פערטיילען דעם ריוח פאַר'ן יאָהר 1928. 6) וועהלען 3 מיטגלידער און 3 קאַנדידאַטען אין פערוואַלטונג — 9 מיטגלידער און 3 קאַנדידאַטען אינ'ם אויפזיכטס ראָט. 7) אָנגעהמען דעם בודזשעט פאַר'ן יאָהר 1929. 8) בעשטימען די העכסטע סומע, וואָס די באַנק קען זיך באָרגען. 9) בע-שטימען דעם העכסטען קרעדיט פאַר 1 מיטגליד.

בעמערקונג: פאָרשלאָגען צו דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג דאַר-פען צוגעשיקט ווערען שריפטליך דער פערוואַלטונג 7 טעג פריהער.

ראַט און פערוואַלטונג פון קליינהענדלער-באַנק אין לאדז, אגראדאווא 2.

די קרעדיט-שוץ-קאמיסיע

ביים שטריקער-מייסטער-פעראיין מיט די גאַרן-סוחרים בעטען אַלע בעלי-חובות פון

געבר. טייער

פון אגראדאווא 9, אַז זיי זאָלען קומען היינט, דאָנער-שטאָג, 8 אַ זייגער אין אָוונד אין האַנדווערקער-קלוב (פּאָלודניאָוואַ 4), כדי אָנצונעמען אַ געמיינזאַמע אַקציע.

די קרעדיט-שוץ-קאמיסיע ביים שטריקער-מייסטער-פעראיין

4 פּאָלודניאָוואַ 4.

8784

אחרי מחלה כבדה וממושכה נלקח מאתנו בעלי האהוב, אבינו היקר, זקננו, אחינו, חותננו, גיסנו ודודנו

ר' אברהם בר' אהרן רוטקופּף ז"ל

בשנת 78 לימי חייו.

ההלויה למנוחת עולמים תהיה היום, ט"ז אב, בשעה 3 אחה"צ ממעון המנוח ברחוב פּיוטרקובסקה 19.

המשפּחה המתאבלת.

8788

רעגירונגס-ענדערונגען אין פוילען

אזעלכע קלאנגען האבען זיך פערשפרייט אין די ווארשעווער פאליטישע קרייזען

ווארשא, 21 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט) יעדען טאג פערשפרייטען זיך אנ-דערע קלאנגען וועגען דער רעגירונגס-ענדערונג אין פוילען. נעכטען האט מען אין די פאליטישע קרייזען געשמועסט וועגען דעם, אז די דימיסיע פון דער רעגירונג זאל פארקומען אין 3 וואכען ארום, ווען דער אויסערן-מיניסטער וועט זיך צו-ריקקעהרען קיין פוילען. די נייע רעגירונג זאל נישט טראגען קיין פאליטישען כאראקטער, נאר זאל זיין א ריין ווירטשאפטליכע. טאקע אויפ'ן ווירטשאפטליכען געביט זאלען קומען צו א פער-שטענדיגונג צווישען די סיים גרופירונגען. א חוץ דעם פראפעסאר צאל, וואס ווערט דערמאהנט אלס דער נייער פרעמיער, ווערט איצט אויך דער-מאהנט אויף דעם אמט דער פרעזעס פון דער שלעזישער שווער-אינדוסטריע אינוש. באלצער. אויסערן-מיניסטער זאל ווערען דער געוו. פרעמיער און אויסערן-מיניסטער אלעקסאנדער סקושינסקי. מארשאל פילסודסקי זאל אין דער נייער רעגירונג נישט אננעהמען קיין שום מיניסטערן-פארטפעל. אלס לייטער פון קריגס מיניסטעריום זאל בע-שטימט ווערען דער איצטיגער וויצע-מיניסטער קאנאזשעווסקי.

גרויסער פאליטישער פראצעס אין ראוונא

ראוונא, 21. (טעלעפאניש).

דא האט זיך אנגעהויבען דער פראצעס געגען 22 יונגעליט, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין מלוכה-פערראט. פון די 22 זענען 18 יודישע. עס זענען ארויסגערופען געווארען א רייהע עקספערטען און יו-רישע איבערזעצערס. דער פראצעס קומט פאר ביי פערמאכטע טירען.

סאוועטישע עראפלאנען איבער דער פוילישער טעריטאריע

נאוואגרודעק, 21. (ספ. טעל.) נעכטען איז איבער דער פוילישער טעריטאריע אריבערגעפלויגען א סאוועטישער עראפלאן מיט עטליכע שעה שפעטער האט זיך איבער דער פוילישער טעריטאריע בעוויזען א צווייטער סאוועטישער עראפלאן וועל-כער איז נאך א שעה צייט פערשוואונדען.

ערד-ציטערניש אין איטאליען
פרטים פעהלען נאך

רוים, 21. (ספ. טעל.) האלב 4 בייטאג איז אין א סך שטעט פון צפון-איטאליען, פארגעקומען א גרויסע ערד-ציטערניש. די שאדענס זענען זעהר גרויס. קיין פרטים זענען נאך נישטא.

אפגעלעגט דער וועלט-קאנגרעס פון יודישע סטודענטען

ווין, 21. (יט"א טעלעגראפיש).

דער וועלט-קאנגרעס פון יודישע סטודענטען, וועלכער האט געזאלט פארקומען אין סעפטעמבער, אין בערלין איז אפגעלעגט געווארען אויף אנהויב 1930 י.

שרפות אויף שיפען

פאריז, 21. (ספ. טעל.) אויף דער דייטשער דאמף-שיף „רעליא" איז אויסגעבראכען א גרוי-סע שרפה. די פאסאזשירען פונ'ם דאמפער זענען אריבערגעטראגען געווארען אויף דער שיף „אר פריעד". די ברענענדע שיף שווימט צום פארט.

פאריז, 21. (ספ. טעל.) אויף דער שיף „פא-ריז" איז צום צווייטען מאל אויסגעבראכען א שרפה וועלכע איז באלד איינגעלאשען געווארען.

א וואלד-שרפה
פון 150 מארגעס וואלד

שטעטין, 21 (ספ. טעל.) אין דער געגענד פון גרייפענבערג איז פערברענט געווארען 150 מארגעס וואלד. די פייערלעשער און דאס מילי-טער האבען נישט געקענט בעהערשען די שרפה.

ווידער אנ'אומגליק מיט אקעאן-פליהער

פון די שווייצארישע פליהער זענען קיין שום ידיעות נישט פערהאן

בערלין, 21. (ספ. טעל.) וועגען די דריי שווייצארישע פליהער וועלכע זענען אויף דעם אע-ראפלאן „דאס יונגע שווייץ" מאנטאג ארויסגע-פלויגען פון ליסאבאן קיין אמעריקא איז א חוץ פון די אזארען נישט אנגעקומען מעהר קיין שום ידיעה.

זיי האבען מיט זיך מיטגענומען נאר צוויי טור-זענער ליטער בענזין, אזוי אז ביז איצט האט שוין די פליהער געדארפט אויספעהלען ברענמאטער-יאל.

ניו-יארק, 21. (ספ. טעל.) אין ניו-יארק האט מען מורא, אז די שווייצארישע פליהער זענען אומגעקומען. ס'איז שוין 24 שעה ווי פון די פלי-הער איז קיין שום ידיעה נישט פערהאן. לויט די אויסרעכנונגען פון די אמעריקאנער פליהער, האט דער שווייצארישער עראפלאן געדארפט זיין אין אמעריקא נעכטען 6 א זייגער אין אווענט.

ביי די ברעגען פון אטלאנטיק הערשט א שטארקער נעבעל, צוליב וואס די פליהער האבען געמיס פערלוירען דעם וועג און האבען זיך געמוזט אראפלאזען אויפ'ן ים.

ארעסטירט א לאדזשערין
בעת די קאמוניסטישע דעמאנסטרא-ציעס אין ווארשא

ווארשא, 21. (טעלעפאניש) היינט פריה זע-נען איבערגעפיהרט געווארען פון ארעסט אין תפיסה 4 פערזאן, וועלכע זענען פערהאלטען געווארען אין צוזאמענהאנג מיט דער דעמאנסטראציע פאר'ן אוי-סערן-מיניסטעריום.

צווישען די איינגעזעצטע געפינט זיך די 23-יעהריגע פלארא סאלאמאן, א טאכטער פון א הויז-בעזיצער אין לאדז, וועלכע האט זיך אויפגע-האלטען אין ווארשא אויף ארלא 6.

די ארעסטירטע סאלאמאן גיט זיך אן פאר א פילם-ארטיסטקע. מען האט זיי אבער אייגגעזעצט אין תפיסה, צוליב א קאמפראמיטירענדען דאקומענט, וועלכען זי האט געוואלט ארויסשלינגען.

קאטוילישע יוגענד-קאנפערענץ
געגען אנטיסעמיטיזם און פעלקער-האס

דאנציג, (י.ט.א.) אין דער אנוועזענהייט פון דאנציגער בישאף גראף אדוורק און א גרויסע צאהל פון קאטוילישע גייסטליכע איז דא אפגעהאלטען געווארען די קאנפערענץ פון די קאטוילישע יוגענד-פעראיינען אין דער פריי שטאט דאנציג און מזרח פרייסען.

צוו. אנ'. איז בעשלאסען געווארען צו בעקעמפען יעדע ארט פעלקער-האס, „בעזונדערס יודענפיינדליכקייט" און מיטצואויבייטען לטובת דער פעלקער-פערשטענדיגונג.

א נייער דייטשער הידראפלאן
וועט קורסירען צווישען אייראפא און אמעריקא

בערלין, 21 (ספ. טעל.) אין די ווער-שטאטען פון ראהרבאך איז אויסגעבויט געווארען א גראנדיעזער הידראפלאן פון א נייעם טיפ „ראמאר". דער נייער הידראפלאן האט אונטערגע-נומען א פראבע-פליה איבער 5 לענדער: דייטש-לאנד, האלאנד, ענגלאנד, שוועדען און דענעמארק. „ראמאר" איז אדורכגעפלויגען 1.700 קילא-מעטער אין 11 שעה מיט 20 מינוט. די דורכ-שניטליכע שנעליגקייט בעטרעפט 150 קילאמעטער א שעה.

דער דאזיגער הידראפלאן זאל בענוצט ווע-רען אויף א שטענדיגע קאמוניקאציע צווישען אייראפא און דרום-אמעריקא.

די שחיטה-פראגע ביי די דייטשע שטאטישע וועטערינאר-דאקטוירים

דאנציג, (י.ט.א.) היינט, דעם 22. ה. ח. ווערט אין דער היגער טעכנישער הויך-שולע גע-עפענט דער קאנגרעס פון די דייטשע שטאטישע וועטערינאר-דאקטוירים, וואס זענען ארגאניזירט אין רייכסדיענסטען טיר-ערצטע-פערבאנד.

צווישען די ווערהאנדלונגס-ענינים איז אויך פארגעזעהען די שחיטה-פראגע. ווי דער דאנציגער י.ט.א.-פארטרעטער דערוויסט זיך אבער, איז די מעהרהייט פון קאנגרעס פאר דעם איצטיגען שחיטה-סיסטעם.

מוראדיגע פערפליצונג אין פערסיען

200 טויטע און טויזענד פערוואונדעטע

לאנדאן, 21. (ספ.) רייטער-אגענטור מעל-דעט פון טעהעראן, אז אין דער געגענד פון מעררים (פערסיען) איז פארגעקומען א מוראדיגע פערפלי-צונג. פינף טויזענד היזער זענען חרוב געווארען. אין העכער צוויי הונדערט פערזאנען זענען אומגעקו-מען. טויזענד פערוואונדעטע.

כישער עמיגראציע האט געמאכט א געוואלדיגען
רושם די ידיעה, אז דער רעדאקטאר פון רעם ריד
[illegible]
אנגעהמען דעם פאסטען פון דער רעדאקציע גע-
נויט א מיטגליד פון דער „טשערנאוויטשיק".
[illegible]
[illegible]

אנ'איטאליענישער שטרייק
אין די דאמבראווער קוהלען-גרובען

סאסנאוויץ, 21. (ספ. טעל.) אין קוה-
לען-גרוב פון דאמבראווער „הולגנבערג" איז אויסגע-
בראכען אנ'איטאליענישער שטרייק. דער שטרייק איז
אויסגעבראכען צוליב דעם, וואס די פערוואלטונג האט
פערלאנגט, אז אין דעם 8-שעה'דיגען ארבייטס-טאג
זאל אריינגערעכנט ווערען דאס אראפלאזען און
ארויפהייבען פון די ארבייטער.
[illegible]

א רעדאקטאר פון א ווילנער ציטונג
געוו. אנגענט פון דער טשערנאוויטשיק

ווילנע, 21. (ספ. טעל.) צווישען דער רוד
[illegible]

100 פערוואונדעטע
בעת קירכליכע פייערליכקייטען אין בודאפעשט

בודאפעשט, 21. (ספ. טעל.) בעת די
געמיינע קירכליכע פייערליכקייטען אין בודאפעשט
איז געקומען צו א טראגישען פאל. א באלקאן אויף
וועלכען עס זענען געשטאנען פיל מענשען, האט זיך איינ-
געבראכען. עס זענען פערהאן הונדערט פערוואונדעטע.

דער „בלינדער פאסאזשיר" פון „גראף צעפעלין" איז אריינגעזעצט געווארען אין טורמע

בערלין, 21. (ספ. טעל.) דעם פאסאזשיר
וועלכער האט זיך מיטגענומען אין „גראף צעפע-
לין" קיין אמעריקא אויף „בלינד" האט מען איצט
צוריקגעבראכט קיין האמבורג. דאס איז א געוועזענער
[illegible] א יונג פון א פוילישען ארבייטער אין
וועסטפאליען.
אין האמבורג האט [illegible]
[illegible] מ'האט איהם אבער [illegible] אין טורמע
אפגעפיהרט אין טורמע.

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46

קרענקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פליסעס און גלידער.
[illegible]
צוריקגעקעהרט.

DR. MED. A. URYSON

אינערליכע קרענקהייטען

צוריקגעקעהרט.

נעהמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

Konstantynowska 20, telef. 35-85.

שחיטה-פערבאט פאר גאנץ ראטן-פערבאנד

נייע ארגומענטען געגען דער יודישער שחיטה

מאסקווע (י.ט.א.) ווי דער קארעספאנ-
דענט פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור
ווערט געוואויר פון זיכערע קוועלען, ווערט איצט
אין די סאוועטישע רעגירונגס-קאמיסאריאטען דע-
באטירט א פארשלאג צו פערבאטען די שחיטה
לויט'ן יודישען דין אויפ'ן גאנצען שטח פון רא-
טען-פערבאנד.
דער דאזיגער פארשלאג ווערט געשטעלט
דורך דעם האנדעלס-קאמיסאריאט. דער שטעלפער-
טרעטער פון דעם האנדעלס-קאמיסאר ב. טשוס-
ריס איז ביי דער מיינונג, אז מען קען און מען
דארף אפשאפען די אלע רעליגיעזע שחיטה-פר-
ציפען. אינטערעסאנט איז דערביי א נייער מא-
טיוו געגען דער יודישער שחיטה, דהיינו, דאס
[illegible]
[illegible]

ציינט ווי מען דארף און דאס איז דערפאר פער-
בונדען מיט מעהר אויסגאבען.
די מיינונג פון דעם האנדעלס-קאמיסאריאט,
כאטש זי ווערט געוונען גאנץ ערנסט, געפינט
אבער א ווידערשטאנד אין געוויסע קרייזען פון
דער ראטען רעגירונג. איינציגע פערזענליכקייטען
אין דער סאוועטישער פיהרער ווייזען אויף, אז די
שחיטה דארף מען אפשאפען, נאר מען דארף צו-
געהען זעהר פארזיכטיג. די דאזיגע פראגע,
[illegible]
[illegible]
טיסעמיטישע שטימונגען צווישען די ניכט-
יודישער בעפעלקערונג, און איבערהויפט די פאלש
ריטואל.
דער קארעספאנדענט פון דער יודישער טע-
לעגראפען-אגענטור האט געהאט א געלעגענהייט
צו בעקענען זיך מיט דעם איינהאלט פון צוויי
פראיעקטען וועגען שחיטה-פערבאט פון ראטען וועלכע

די דיסקוסיע קומען איצט פאר. איין פראיעקט
[illegible]
„אז אין ראטען-פערבאנד זענען
פערהאן א סך פעלקער, אבער קיין פאלק איז
נישט אזוי בעדערפטיג אין שחיטה ווי דאס יודי-
שע". דער אויטאר פון פראיעקט לייגט דעריבער
פאר, מען זאל נישט בלויז אפשאפען די שחיטה,
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
איז נישט בעדערפטיג.

נייעס פאלקסבלאט
22 אויגוסט 1929
22 אויגוסט 1929

עסטרייך
מוז פאציפיצירט ווערן

עסטרייך האט זיך ווידער אריינגערוקט אין דעם שפיץ פון דער וועלטס פאראינטערעסירונג: די געשעהענישען, וואס זענען לעצטען זונטאג פארגעקומען אין דעם שטעטעל סט. לארענץ האבען דעמאנסטרירט מיט א בעזונדער בולט'קייט, אז די קליינע מלוכה'לע עסטרייך, וואס לעבט על פי נס, איז נישט נאר מינירט פון אינעווייניג, נאר קאן אויך ווערען די סיבה פון אלגעמיינע בעאונרוהיגונג, און אפילו פון א מלחמה. אויפ'ן ערשטען אויגענבליק קאן זיך שוין א סברא ארויסווייזען פאר א גוזמא'דיגע, פאר א פאראדאקסאלע, וואס אויך די מעכטיגע דייטשע רעפובליק מאכט דאך אויך טאג־טעגליך אדורך פיינדליכע מאניפעסטאציעס פון „שטאהלהעלם" פון איין זייט און רעפובליקאנישע ארגאניזאציעס — פון דער אנדער זייט. דייטשלאנד איז אבער א זעכציג־מיליאנען מלוכה, וואס קען איבערטראגען נישט איין אינערליכע קאנוואלסיע, בעת די זעקס מיליאנען ליליפוטישע מלוכה'לע קאן אזא ווידערשטאנד נישט ארויסווייזען. דייטשלאנד איז עס געראטען אין א היפשער מאס, צו צוימען די אויפרייס־עלעמענטען און צו צווינגען זיי, זיי זאלען דורך ארץ האבען פאר'ן אויטאריטעט פון דער מלוכה, און די אינערליכע קאנסאלידאציע פון דייטשלאנד האט זיך טאקע נישט לאנג צוריק מאניפעסטירט דורך דעם פייערן דעם 10־יעהריגען יובילעי פון דער רעפובליק. עסטרייך איז אבער געבליבען א שטח פאר וואולקאנישע אויפטרייסלונגען, וואס קאן אינגאנצען צוזעצט ווערען.

די געאגראפישע לאגע פון עסטרייך צווינגט זי צו ספעציעלער פארזיכטיגקייט. ארומגערינגעלט איז דאס לאנד פון זעקס מלוכות, פון וועלכע 4 מינדעסטענס האבען נישט קיין איבריגען שלום־בית און טשאטשקען אויף דעם מאמענט, ווען זיי וועלען קענען אפרייסען פאר זיך א געשמאקערען חלק עסטרייך.

דער ווינער קארעספאנדענט פון „בערלינער [illegible] טאגעבלאט", שרייבט, אז [illegible] גרייט זיך איצט [illegible] עסטרייך און צו שטעלען אויף א בירגערקריג [illegible] מלוכות, וואס האבען חשק אר־ זיך בראש פון עסטרייך מאכען דארט ארדנונג. [illegible] עסטרייך האט אונגארן נישט קיין טענות, א חוץ דער פאדערונג פון צוריקקעהרען דעם צוגעאייגנעטען שטיק ערד — בורגענלאנד. אונגארן קאן עס נישט פערטראגען, אז אין דער ראזיגער געגענד זאל אריין דאס טשעכאסלאוואקישע מיליטער און טשעכאסלאוואקיי זאל בזה האופן בעקומען א קארידאר, וואס זאל זי פערבינדען מיט סערביען. כידוע סימפאטיזירט מוסאליני מיט דער ראזיגער שטעלונג פון אונגארן און דעריבער קאן מען זיך לייכט פארשטעלען די געפעהרליכע סיטואציע, אין וועלכער עס קאן זיך געפינען אייראפא, ווען דער עסטרייכישער רעפובליק זאל נישט געלונגען צו ליקווידירען אלע הכנות צום בירגער־קריג.

דערביי איז כדאי צו בעמערקען, אז איטאליען האט בעדעקט קארינט (א געגענד אין עסטרייך) מיט א געדיכטער נעץ פון פאשיסטישע „קעמערלעך", קאנקורירענדיג אין דער הינזיכט מיט יוגאסלאוויען.

און אז די סיטואציע איז פאקטיש א סכנה'דיגע, זאגען עדות די געשעהענישען אין סאנקט־לארענץ. איצט קאן מען שוין פעסטשטעלען דעם פערלויף פון די געשעהענישען: די סאציאל־דעמאקראטישע ארגאניזאציע אין סאנקט־לארענץ האט בעשלאסען צו פייערן איהר יובילעי און צו דעם צוועק געדונגען א גארטען, די מיטגלידער פון דער „היימווער" האבען נישט געוואלט דערלאזען צו דעם ראזיגען יובילעאום, און אויפגעפאדערט צו א קאנטר־מאניפעסטאציע, ריכטענדיג זיך, אז דערמיט וועלען זיי פראוואצירען די מאכט נישט צו דערלאזען די מאניפעסטאציעס און פערזאמלונגען פון ביידע צדדים. ווען די ראזיגע האפנונג איז נישט דערפילט געווארען, האט די „היימווער" מסכים געווען איינצוארדנען די מאניפעסטאציע אין אנ'אנדער ארט. ס'איז אבער בלויז געווען א מאנעווער, ווארים, די „היימווער" האט בעזעצט דעם גארטען, וואס די סאציאליסטען האבען געדונגען פאר זיך. די סאציאליסטען האבען אפגעהאלטען זייער פערזאמלונג אויפ'ן מארק־פלאץ, און בעת דער רעדע פון סאציאליסטישען דעפוטאט און בירגערמייסטער ברוך, האבען זיי אטאקירט די פערזאמעלטע אפטיילונגען פון דער „היימווער" מיט זייער קאמענדאנט ראוטער בראש. עס איז ענטשטאנען א פארמעלע שלאכט מיט א שיסעריי פון קוילען־ווארפערס, און ערשט די זשאנדארמעריע האט בעוויזען צו מאכען א סוף צו דער בלוט־באד.

לויט דער ווינער „ארבייטער־צייטונג" קומט אויס, אז די „היימווער" איז זיך שוין פון לאנג מכין צו מארשירען אויפ'ן רויטען ווין.

איצט דארפען די עטליכע טויטע קערפערס און די העכער 200 פערוואונדעטע זיין א ווארנונג פאר דעם אומגליקליכען עסטרייך, און איינמאל פאר אלע מאל דארף זיך די רעפובליק נעהמען פעסט אין די הענט.

די פאציפיקאציע פון עסטרייך איז נישט נאר וויכטיג פאר עסטרייך גופא, נאר פאר'ן וועלט־שלום.

נ. ד.

די דריי הויפט־פראבלעמען פון דער ציוניסטישער בעוועגונג
מ. מ. אוסישקין וועגען די רעזולטאטען פון 16 ציונ. קאנגרעס און פון דער 1־טער אגענץ־סעסיע

אין א געשפרעך מיט'ן פארשטעהער פון דער יודישער טעלעגראפען־אגענטור האט דער וועטעראן פון דער ציוניסטישער בעוועגונג און הויפט־דירעקטאר פון יודישען נאציאנאל־פאנד מ. מ. אוסישקין געגעבען פאלגענדע אפשאצונג פון די רעזולטאטען פון די בעראטונגען פון 16־טען ציוניסטישען קאנגרעס און דער ערשטער אגענץ־סעסיע:

לויט מיין מיינונג, האט ערקלערט ה' אוסישקין, זענען אין ציריך ענטשידען געווארען דריי הויפט־פראגען, די ערשטע איז שייך די בעציהונגען צווישען ציוניסטען און נישט־ציוניסטען, די צילען און פארמען פון דער מיטארבייט אין דער צוקונפט, צווייטענס — דאס ערד־פראבלעם בכלל און די אויפגאבען פון קק"ל בפרט און דריטענס — די פראגען פון דער העברעאישער שפראך און קולטור.

אלע 3 פראבלעמען האבען אנ'ערשטראנגיגע בעדייטונג פאר אונזער צוקונפט, ווייל ערשטענס אויב נאך דער שאפונג פון דער אגענץ, וועט נישט הערשען קיין פולע הארמאניע צווישען די צדדים, וועט דאס פיהרען אנשטאט צו א פערברייטערונג פון דער ארבייט, צו א צושטערונג פון דעם, וואס איז שוין געבויט געווארען. צווייטענס, אויב די ערד וועט נישט אויסגעלייזט ווערען, נישט פערזיכערט ווערען געגען ספעקולאציע און מיסברויכען און וועט ענטרונגען ווערען פון יודישע הענט, וועט נישט זיין קיין יסוד פאר דער אויפבוי־ארבייט.

דריטענס, אויב א חוץ דער מאטעריעלער אויפבוי־ארבייט וועט נישט קומען צו א גייסטיגער אויפלעבונג פון אונזער אריגינעלער [illegible] אונזער ווערק קיין קולטור און שפראך האט [illegible] צוקונפט.

[illegible] ערקלערט אוסישקין, אז די [illegible] פראבלעמען זענען אויף א בעפרידיגענדען אופן ענטשידען געווארען.

וואס איז שייך דער אגענץ: פאר'ן קאנגרעס איז די ציוניסטישע וועלט געווען געטיילט אויף 3 ריכטונגען, איין טייל, וואס האט זיך בעצויגען צו דער אגענץ מיט ענטוזיאזם און פיל האפנונגען, דער צווייטער, וואס האט זיך בעצויגען פאזיטיוו, אבער אהן התלהבות און גרויסע האפנונגען און אפילו מיט א מורא, צי האנדלען זיי צום גוטען

אינטערוויו פאר'ן „נייעס פאלקסבלאט"

פאר'ן ציוניזם. נאך לאנגע ספקות און איגער־ליכע ראנגלענישען האבען זיי געשטימט פאר דער אגענץ. די דריטע ריכטונג איז געבליבען אפאזיציאנעל לגבי דער אגענץ ביז דעם לעצטען מאמענט.

די ערשטע טעג פון צוזאמענקונפט און בעריהרונג צווישען די צדדים זענען שוין פאריבער און שטיצענדיג זיך דערויף קאן מען האפען, דאס צווישען די צדדים וועט הערשען דער גייסט פון הארמאניע, נישט קיין סתירות, נאר ענגער צוזאמענבונד. איצט איז נאך ווירקליך שווער צו אורטיילען וואס פאר א פארם און פערנעהם עס וועט האבען די ארבייט פון דער פערברייטערטער אגענץ, ווייל די בידאיצטיגע בעראטונגען האבען געטראגען א מעהר פארמעלען ווי פראקטישען כאראקטער. דאך האבען די ערשטע זיצונגען פון פייערליכען כאראקטער ארויסגעוויזען פיל גוטען ווילען פון ביידע צדדים און שטרעבונג זיך צו איי־ניגען אויף א געמיינזאמען פונדאמענט.

וואס איז שייך דעם ערד־פראבלעם, האט ער געבילדעט דעם צענטער פון די בעראטונגען פון ק"ק־קאנפערענץ, וואס איז פארגעקומען פאר'ן קאנגרעס. צום סוף זענען דאך די מיספערשטענדנישען בעזייטיגט געווארען און אלע ציוניסטען ווי די נישט־ציוניסטען זענען געקומען צו דער איבערצייגונג, אז אויב די ערד־פראגען וועלען געהעריג נישט געלייזט ווערען [illegible] וועט די גאנצע ארבייט בלייבען לאפור. אהן ערד וועט נישט זיין קיין ארץ־ישראל. אלע רעדנער האבען אויפ'ן קאנגרעס און דער אגענץ אונטערגעשטראכען יעדער אויף זיין אופן, די נויטווענדיגקייט פון פיל ערד און מיט פרייד קען איך פעסטשטעלען דאס עס האט גע־הערשט א פערשטענדיגונג נישט בלויז בנוגע דער פראגע גופא, נאר אויך פאר'ן פאסטולאט, אז די ערד זאל געהערען צום פאלק דורך דער פערמיט־לונג פון יודישען נאציאנאל־פאנד, דאס האט בעזונדערס אונטערגעשטראכען פראפ. ליפמאן. די קאלאניזאציע אויף פריוואטען באדען איז נישט ענטקעגענגעשטעלט געווארען דעם נאציאנאל־פאנד, נאר איז בעטראכט געווארען אלס צוגאב־טעטיגקייט

דער ק"ק האט דערגרייכט א גרויסען עהפאלג אויף דעם 16־טען קאנגרעס. אין דער אלגעמיינער בעשליסונג צום נ.פ. איז געקומען צום אויסדרוק די אנערקענונג פאר זיינע בידאיצטיגע דערגרייכונגען, ווי אויך די גרויסע האפנונגען אויף זיין צוקונפט. דער ראזיגער גייסט האט זיך אויך אויסגעדריקט אין דער רעזאלוציע פון קאנגרעס, וואס פאדערט אויף יעדען ציוניסט אויף דעם אקטיווסטען אופן זיך בעטייליגען אין די זאמלונגען פון יודישען נאציאנאל־פאנד.

די מורא, אז עס וועט קומען צו א קאנפליקט צווישען דעם קרן־קימת און דעם קרן־היסוד אין צוזאמענהאנג מיט דער פערברייטערונג פון דעם זאמלונגס־ספערע, האט זיך צום גליק ארויסגעוויזען אלס אומבעגרינדעט. עס איז אלגעמיין אנערקענט געווארען, אז כדי צו פערברייטערען זייער טעטיגקייט איז פאר'ן ק"ק וויכטיג נישט נאר אויסנוצען זיינע בידאיצטיגע ארבייטס־מעטאדען, נאר אויך אנפיהרען מיט גרעסערע זאמעל־קאמפאניעס, נישט פער־לעצענדיג די אינטערעסען פון קרן־היסוד. פרעזידענט ווייצמאן האט ערקלערט פון דער קאנגרעס־טריבונע, דאס די פערברייטערונג פון ק"ק־טעטיגקייט איז אין דער ערשטער רייהע מעגליך אין די פראווינצן שטאטען. איך פריי זיך מיטצוטיילען, דאס אין דרום־אפריקע איז בעשלאסען געווארען צו זאמלען אין משך פון די נאהענטסטע דריי יאהר א סומע פון 75,000 פונט פאר'ן קרן־קימת.

דער קרן־היסוד האט אויך איינגעשטימט צוריקצוגעבען דעם ק"ק די זאמלונגען פון דער זעלבסט־בעשטייערונג אין ארץ־ישראל.

די פראגען פון דער העברעאישער שפראך און קולטור האט דער קאנגרעס געווידמעט א ספעציעלע זיצונג, וואס איז כמעט אויסשליסליך געפיהרט גע־ווארען אין העברעאיש. עס זענען אנגענומען געווארען רעזאלוציעס, וואס פאדערען אויף די נייע עקזעקוטיווע צו שאפען א ספעציעלען דעפארטאמענט פאר די ראזיגע ענינים, דאס האט סיי א פראקטי־שען, סיי א אידעאלאגישען ווערט. די אויפלעבונג פון פאלק מוז זיין נישט בלויז א מאטעריעלע, נאר אויך א קולטורעלע, פון דער צווייטער זייט, — ערקלערט ה' אוסישקין — מוז געמאכט ווערען א סוף מיט דעם שפראכען־קאמף אין גלות.

שע'הנע מעשיות פון דער גאנצער וועלט
געגען וואס מענשען פערזיכערן זיך אלץ נישט. — די שטאט אדער די תפיסה. — א לאקאמאטיוו, וואס פאלגט די מענשליכע שטימע

די ענגלישע פערזיכערונגס־געזעלשאפט לאיד איז איינע פון די גרעסטע און פערשידענארטיגסטע פערזיכערונגס־געזעלשאפט אין דער וועלט. זי פערזיכערט פון די סאמע אומגעווארטעטסטע צו־פאלען.

עטליכע הונדערט מענשען פערזיכערען זיך טעגליך פון אפענדיציט (אנצינדונג פון דעם בלינד־דארם, שלעפע קישקע). טויזענטער יונגע מיידלעך פערזיכערען זיך אויפ'ן פאל אויב זיי וועלען נישט חתונה האבען און פערבלייבען אלטע מוידען.

א סך פאמיליעס האבען מורא פאר צווילינגער און מען פערזיכערט זיך, אז אויב עס זאל טרעפען אין דער פאמיליע אזא אומגליק און ס'זאל געבוירען ווערען א פאר'ל מיט אמאל, צאהלט די געזעלשאפט אויס דער פאמיליע א געוויסע סומע געלד.

איינער א גרויסער ערד־בעזיצער האט בע־שלאסען, אז אין ענגלאנד קאן פארקומען אנ־ערד־ציטערניש, האט ער פערזיכערט זיין גוט פון אנ'ערד־ציטערניש אויף 2000 פונט.

ארטיסטען פערזיכערען זיך אין לאיד פון א דורכפאל. א בעוואוסטער קאמפאזיטאר האט נישט לאנג פערסטראכירט זיין נאך נישט ארויסגעגעבען ווערק אין פאל, ווען דאס ווערק וועט זיך נישט צונעהן אין דער ענטשפרעכענדער צאהל עקזעמ־פלארען. דארף דער לאיד ארויסצאהלען דעם אונטערשיד. צוויי באלעטטענצערינס האבען פער־זיכערט זייערע פיס פון הונדערט־אוינען. סטודענטען, וואס האלטען די מלוכה־עקזאמענעס, פערזיכערען זיך אויף א בעדייטענדער סומע אויפ'ן פאל, אויב זיי וועלען דורכפאלען.

מיט א צייט צוריק איז אין ביורא געקומען א יונגערמאן, וועלכער קלויבט זיך חתונה צו האבען, ער האט זיך געוואלט פערזיכערען אויפ'ן פאל, ווען די הייראט זאל זיין נישט געלונגען. די געזעל־שאפט דארף אין דעם פאל נעהמען אויף זיך די אויסגאבען אויף א גט אויסצוצאהלען אלי־מענטען א. ד. גל.

דער לאיד האט געבעטען א פאטאגראפיע פון דער כלה, דורכגעפיהרט אנ'אויספארשונג און בע־שלאסען אנצונעהמען די פערזיכערונג אויף א הויכען טאריף, ווייל די אגענטען מיינען, אז דער שלום־בית צווישען דעם פארפאלק וועט דאך נישט לאנג האלטען.

*

אין דעם גרעסטען טייל אמעריקאנער שטעט־לעך זענען ארויסגעהאנגען פלאקאטען געווענדעט צו די שאפערען:

„אויב איהר וועט פאהרען פאמעליך, וועט איהר זיך בעקענען מיט אונזער שטאט, אויב איהר וועט פאהרען צו שנעל, וועט איהר זיך בעקענען מיט אונזער תפיסה".

לויט די אמעריקאנער געזעצען קאן יעדער שא־פער, וועלכער פאהרט שנעלער ווי 16 קילאמעטער א שעה, אריינגעזעצט ווערען אין תפיסה.

■

פון פיטסבורג מעלדעט מען, אז דעם אינזשינער מענסלעי, וועלכער ארבייט אין די עלעקטרישע אנ־שטאלטען פון וועסטינג הויז, האט זיך איינגעגעבען צו קאנסטרואירען א לאקאמאטיוו, וועלכער איז פערזעהען מיט א טעלעוואקס־איינריכטונג.

דער לאקאמאטיוו פיהרט אליין אויס אלע בע־פעהלען פון דער מענשליכער שטימע. אויפ'ן ווארט „פארויס" הויבט ער זיך אן צו ריהרען ביים קורצען ווארט „שטעה" — פערהאלט ער זיך.

די איינריכטונג פון'ם טעלעוואקס בעשטעהט פון א טעלעפאן־אפאראט מיט פערשידענע פער־שטארקונגען פון דער שטימע און ענדערונגען פון עלעקטרישען שטראם. דער אפאראט פון טעלע־וואקס איז א סך פיהלבארער אויף די קלאנגען און זייערע ענדערונגען ווי דאס מענשליכע אויער.

אהרן שיינמאן, געוו. דירעקטאר פון סאוו. רעגירונגס־באנק
ווערט בעשולדיגט אין שווערע פערברעכענס

מאסקווע (י.ט.א.) דער געוועזענער די־רעקטאר פון דער סאוויעטישער רעגירונגס־באנק אהרן שיינמאן, וועלכער האט סטאביליזירט דעם קורס פון רוסישען רובל און וועלכער איז איצט אין בערלין רעזיגנירענדיג פון דער קאמו־ניסטישער פארטיי און וויל נישט קומען צוריק קיין רוסלאנד, איז איצט ערקלערט געווארען אלס שולדיגער אין א גרויסען סקאנדאליעזען פראצעס פאר מיסברויכונגען, שיכרות, גנבות און אנדערע פערברעכענס, וואס קאמוניסטישע אנגעשטעלטע זענען ביז דער לעצטער צייט בעגאנגען אין דער מאסקווער אפטיילונג פון דער מלוכה־באנק.

33 קאמוניסטען זענען בעזייטיגט געווארען פון דער פארטיי אלס רעזולטאט פון דעם דאזי־גען פראצעס, וואס האט זיך דא פערענדיגט. דער פראצעס האט זיך געצויגען צוויי טעג ביי געשלאסענע טירען.

אויף דעם פראצעס איז פעסטגעשטעלט גע־ווארען, אז די אנגעקלאגטע מיטגלידער פון דער פארטיי, זייענדיג אנגעשטעלטע פון דער באנק פלעגען ארויסנעהמען געלד פון די געלד־פעקלעך ביים איבערצעהלען, פלעגען מיסברויכען מיט פאנדען פון דער באנק, שכור'ן, הוליען מיט פרויען, פערגוואלדיגען די פרויען פון די קלענערע בעאמטע, וואס האבען מורא געהאט צו פערלירען זייערע פאסטענס און האבען דערפאר געשוויגען.

די קאמוניסטישע פארטיי ערקלערט איצט, אז שולדיג אין די דאזיגע אלע דעמאראליזירענדע ערשיינונגען איז אהרן שיינמאן, וואס איז ענט־לאפען קיין אויסלאנד.

דער פראצעס האט ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס אין געוויסע מאסקווער קרייזען. צווי־שען יענע, וואס זענען אויסגעשלאסען געווארען פון דער פארטיי, איז אויך פערהאן מ. גורעוויטש, וואס איז געווען די גאנצע צייט דער סעקרעטאר פון דער קאמוניסטישער גרופע ביי דער מלוכה־באנק און האט פערנומען שיינמאנ'ס פלאץ אין דער ראיאן־עקזעקוטיווע פון דער קאמוניסטישער פארטיי.

יידיש פאלקסבלאט
דאס לאדזשער לעבן

22 דאנערשטאג — טז אב תרפ"ט
אויגוסט
זון-אויפגאנג 4.23
זון-אונטערגאנג 6.55

סאוויעטען אונטערהאנדלען וועגען א נייער גרויסער קניה

(2) צוליב די דויערנדע אונטערהאנדלונגען צווישען סאוויעטישען טארגפרעד און לאדזשער אינדוסטרי איז נעכטען קיין לאדז פון ווארשא געקומען איינער פון די מיטגלידער פון דער סאוויעטישער האנדעלס-מיסיע אין ווארשא ה' סערגיי מאנדעלשטאם, וועלכע וועט היינט אדורכ-פיהרען א רייה קאנפערענצען מיט די פעראינטע-רעסירטע לאדזשער פאבריקאנטען. עס האנדעלט זיך וועגען א טראנזאקציע אויף א מיליאן דאלאר. די סאוויעטישע האנדעלס-פארשטעהער פאדערן אבער א לאנגטערמיניגען קרעדיט, וועלכען די לאדזשער אינדוסטריעלער קענען נישט נאכקומען.

אויב די טראנזאקציע זאל צושטאנד קומען וואלט עס געמאכט א געוויסע פערלייכטערונג אויף דעם לאדזשער מאנופאקטור-מארק און געלינ-דערט דעם קריזיס.

א נייע פאבריק

(וו) ווי מיר דערוויסען זיך ענטשטעהט בקרוב א פאבריק פון עלעקטרישע און שטאהלענע קאבעלען.

עס נעהמט אין דער אימפרעזע אנטייל דער שווייצארישער קאפיטאל.

א טראמוואי-סטאציע-לאקאל אויף באלוטער מארק

(2) אויף דעם באלוטער מארק איז מען צוגעטרעטען אויסצובויען א סטאציע-לאקאל פאר די פאסאזשירען פון די צופאהר-טראמוואיען.

דער טראמוואי זאל צוגעהן ביז צו דעם ווארטע-הויז.

די פאסאזשירען וועלען אין דעם פאל זיין בעת א רעגען אונטער א דאך נישט אונטערן פרייען הימעל.

פאליציאנט ראטעוועט פון וואסער א מוטער מיט איהר קינד

וועגען א העלדישען טאט פון א פאליציאנט דערצעהלען די איינוואוינער פון זומערוואוינונג סולעיאוו.

די פרוי הירשפאנג האט זיך געבאדען אין טייכעל צוזאמען מיט איהר 10-יעהריג יונגעלע. אין א געוויסען מאמענט האט דאס קינד זיך אנ-געהויבען טרינקען, די מוטער דאט געוואלט צו-הילף קומען דעם קינד, האט אבער אויך אנגע-טראפען אויף אזא טיף ארט, אז זי האט זיך אנגעהויבען טרונקען.

דאס האט בעמערקט פון דער ווייטענס דער פאליציאנט פראנצישעק יאראשימסקי.

ער איז באלד אריינגעשפרונגען אין וואסער ארויסגעראטעוועט די פרוי הירשפאנג און דאס קינד

שווער פערוואונדעט ביי דער ארבייט

(2) אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל האט מען גע-בראכט פון פאביאניץ דעם ארבייטער ראמאן קארפ, וועלכער איז ביים פעררייכטען דעם דאך, פון דער טראמוואי-רעמיזע אין כאטשיאוויץ אראפ-געפאלען פון דער לייטער און בעקומען א גע-הירען-ערשיטערונג.

ד"ר מעד. שמעון גאלדרינג
רענטגענאלאגישער גאבינעט
9 פאלודניאווא 9, טעל. 27-64
נעמט אן פון 11½ ביז 2½ נאכמיטאג
און פון 7 – 8½ אין אווענט.

צום צוזאמענפאהר פון די האנדעלס=קאמערן

דעם 25. און 26. ד. ח. קומט פאר אין פויזען א צווישען מלוכהשער צוזאמענפאהר פון די האנדעלס-קאמערן, עס נעהמען אנטייל עסטרייך, בולגאריען, טשעכאסלאוואקאי, גריכענלאנד, יוגאסלאוויען, רומעניען, טערקיי, אונגארן און פוילען.

אין ערשטען טאג פונ'ם צוזאמענפאהר וועט פארקומען די פלענאר זיצונג, נאכדעם וועלען די אנטיילנעהמער פונ'ם צוזאמענפאהר בעזוכען די אויסשטעלונג. די דעלעגאציע וועט אויפגענומען ווערען דורך דער פויזנער האנדעלס- און אינדוסטריע קאמער, וועלכע וועט ערפילען די פונקציעס פון בעל-הבית.

אין צווייטען טאג פון צוזאמענפאהר וועלען ארבייטען בעזונדערע קאמיסיעס.

מצד לאדז וועלען אין צוזאמענפאהר אנטייל נעהמען דער פרעזעס פון האנדעלס קאמער ראבערט גייער דירעקטאר אינזש. קאראל בייער, וויצע-דירעקטאר ד"ר הערבערט זאנגר.

די לאדזשער קאמער דארף בעארבייטען דעם רעפעראט וועגען אלגעמיינעם מצב פון די פויליש-רומענישע בעציהונגען. די פראגע האט איצט צוליב די האנדעלס-אונטערהאנדלונגען צווישען פוילען און רומעניען א בעזונדערע בעדייטונג.

א חוץ די אפיציעלע פארשטעהער פון דער לאדזשער האנדעלס קאמער קענען אין די בראנזשען פונ'ם צוזאמענפאהר אנטייל נעהמען פאר-שטעהער פון בעדייטענדע עקספארט פירמעס, וועל-כע אינטערעסירען זיך מיט'ן עקספארט אין די אויבנאויסגערעכנטע לענדער.

די פירמעס, וועלכע ווילען אנטיילנעהמען אין צוזאמענפאהר אין פויזען דארפען באלד טעלעפאניש מעלדען אין דער האנדעלס קאמער אין לאדז.

ווערען געשלעג אויף ציגעל גאס 2

אין צוזאמענהאנג מיט דעם געשעהעניש אויף ציגעל גאס 2 וועגען וועלכען מיר האבען געשריבען אין נעכטיגען נומער פון אונזער צייטונג איז צו אונז אין רעדאקציע געקומען דער פאטער פונ'ם פריילין ב. פ. און דערצעהלט פאלגענדעס:

ווען ער האט זיך דערוויסט, אז זיין טאכטער ב' האט זיך אויסגעקליבען א חתן, א ארימען בחור [illegible]

ער האט צוזאמענגענומען [illegible] אייגענע גילדענע [illegible] אויף פראצענט [illegible] און נעדינגען דאס געוועלב אויף ציגעל גאס און דאר טאיינגעארדנט זיי א פערקויף פון מילבוש. נאכדעם אריינגעפיהרט דאס פארל אין געשעפט און עס איבערגעגעבען זיי צופיהרען ווייטער.

דאס געשעפט איז געגאנגען נישט שלעכט, אבער קיין געלד אויף קיין דירה האט מען נישט אפגעשפארט דאס איז געווען די ערשטע סיבה פון פאטערס נישט צופרידענקייט.

מיט א צייט צוריק איז דאס מעדעל קראנק געווארען און דאקטוירים האבען געראטען זי זאל פאהרען נאך בוסק.

צו דער צייט איז אויך געקומען דער רייכער קרוב פון אמעריקע.

דער אמעריקאנער איז א פערהייראטער מענש, האט צוויי קינדער, וועגען א שידוך צווישען איהם מיט'ן מעדעל איז קיין רייד נישט געווען, ער האט נאר רחמנות געקריגען אויף דעם קראנקען מעדעל און געגעבען די עלטערן 200 זל. צושטייער דאס מעדעל ארויסצושיקען זיך היילען.

[illegible] דעם חתנ'ם צו פערשפרייט די [illegible] קאנקורענט. און ווער[illegible]

[illegible]

צוליב די אלע סיבות איז ארויסגעקומען דאס געשלעג, ווייל דער פאטער פון מעדעל האט געפאדערט, אז דער חתן זאל פערלאזען דאס געוועלב וועלכעס ער האט מיט אזוי פיל מיה איינגעארדנט.

א קאנפליקט צוליב'ן אספאלטירען די פעטריקאווער גאס

(2) נעכטען האט דער מאגיסטראט איבערגע-שיקט א בריף צום דירעקטאר פון דער פוילישער אספאלט געזעלשאפט ה' קענסקי און איהם ארויס-גערופען קיין לאדז. דער בריף איז ארויסגעשיקט געווארען אין צוזאמענהאנג מיט דעם פאמעליכען טעמפא אין וועלכען עס ווערען געפיהרט די ארבייטען אויף דער פעטריקאווער צווישען פשעיאזד און נארוטאוויטש.

דער מאגיסטראט האט בעשלאסען אויך א-דורכצופיהרען א געמיינזאמע קאנפערענץ אין דער געגענווארט פון דירעקטאר קענסקי (אספאלט גע-זעלשאפט) מיט די פארשטעהער פון דער טראמ-וואי געזעלשאפט וועגען פאלגענדען ענין.

ביי דער קאנטראליע פון די ארבייטען האט דער מאגיסטראט פעסטגעשטעלט, אז אונטער די שינעס ווערען אוועקגעלעגט נישט קיין אייזערנע נאר הילצערנע אונטערלאגעס. די טראמוואי-געזעל-שאפט האט ערקלערט, אז זי טוט עס אין פערשטענ-דיגונג מיט דער אספאלט געזעלשאפט.

דערווייל האט מען ווידער פערהאלטען די ארבייטען אויף דער פעטריקאווער גאס, און די בוי-אפטיילונג האט ארויסגעשיקט דער טראמוואי דירעקציע א רעגולארע אויפאדערונג, אז זי זאל בעזייטיגען די הילצערנע אונטערלאגעס און זיי פערטוישען מיט אייזערנע.

די אלע קאמפליקאציעס דארפען ענדליך בעזייטיגט ווערען נאך דער קאנפערענץ מיט דעם דירעקטאר קענסקי.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.
פארלעצטע געזעגענונגס=פארשטעלונגען פון דעם בעליבטען ארטיסט
מ. לאמפע און פ. מענדעלעוויטש
שבת, 4 נאכמ. און זונטאג, ד. 25-טן, 9 אווענד פרייזען פון 50 גר. ביז 2 זל.
די שטארק-אויסגענומענע פיעסע
ליבע און חוב
אין 4 אקטען פון ל. קאברין. הויפט-ראל סעם-מ. לאמפע
שבת, דעם 24-טען, 9 אווענד – פרייזען פון 80 גר. ביז 3 זל.
דאס מייסטערווערק, וועלכעס איז געשפילט געווארן אויף אלע גרעסטע וועלט ביהנעס
מאטקע גנב
אין 3 אקטען מיט פראלאג פון שלום אש.
די הויפט-ראל „מאטקע"-מ. לאמפע.
מאנטאג, דעם 26-טען, 9 אווענד—פרייזען פון 50 גר. ביז 2 זל.
מאריס לאמפע אין זיין קונסט=ראל אלס
טוביה דער מילכיגער
אין 4 אקטען פון שלום=עליכם.
הויפט-ראל „טוביה" – מ. לאמפע.
דינסטאג, דעם 27-טען, 9 אווענד
צו פאפולערע פרייזן צום 2-טען מאל
דאס מייסטערווערק פון די גר. וועלט-ביהנעס
מאטקע גנב
אין 3 אקטען מיט פראלאג פון שלום אש.
הויפט-ראל „מאטקע"-מ. לאמפע.
ס'נעמט אנטייל דאס גאנצע פערסאנאל. בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע
אדמיניסטראטאר: מ. ארנוואלד. מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן.

איוואניטשער באד=בלעטלעך

(א פאסט-קארט'ל צום „נייעם פאלקסבלאט")

געהען זיך געבען אום יודעלעך פערמרה'ה שחורה'ט און טענה'ן שכינתא בגלותא: די אמונה איז שוואך די פריצות איז גרויס, וואס וועט פארט זיין דער תכלית? און איך ווער יועלבער צייט שפאציר איך מיר אום איבער איוואניטשער וועל-דער און טראכט מיר: מה גדלו מעשיך, וואס פאר א גרויסער מזוג וזוגים דו ביסט! קיין שרכן איז דער וועלט וואלט נישט געקאנט בעווייזען, וואס מ'קאן דא זעהען.

אט יענק חייבעל, וואס געהט דארטען מיט'ן אויסגעפוצטען יונגעמאן, האט זיך פאר איהם אנגע-געבען פאר א יונגע אלמנה און דער יונגערמאן שרכנ'ט זיך צו איהר און איז זיך שטארק מרבה בהוצאה, ער לאזט זיך קאסטען אויף איהר א שעהנע אפיקו... און אזא שטיק געלד זאלען מיר האבען, אדער אזא האן אויף כפרות, וואס פאר א מאן זי האט אין דערהיים. גענוג און שטארק זאל ער זיין, ער איז אונגערער א בן עיר.

און אט דאס צווייטע ווייבעל דארטען, וואס שפאצירט כסדר מיט'ן שנק, זיצט זיך אינדערהיים איהר חסידישער יונגערמאנטשיק און ביים בענטשען נאכ'ן עסען פערגלאצט ער מיט די אויגען און זאגט מיט גרויס כונה, „הרחמן הוא יברך אותי ואת אשתי" און בעת מעשה טראכט ער: א געזונד אין איהר און דער אשתי מיינע זאל אריין אט די טרייע כשר'ע צניעות'דיגע נשמה'לע מיינע... די מאמע פון מיינע קינדערלעך.

און כהנה וכהנה אזעלכע מזוג-זוגים'דיגע מעשה'לעך וואלט איך אייך געקאנט דערצעהלען [illegible] וואלט דאס אבער נישט טון, ווייל [illegible]

[illegible] אש

האנדלס-ביכער אלס דאקומענט אין די שטייער-קאמיסיעס

דער העכסטער אדמיניסטראטיווער טריבונאל האט די טעג בעהאנדעלט א זעהר כאראקטעריס-טישען ענין, וועלכער האט א ספעציעלע בעדיי-טונג פאר דעם כלל סוחרים און אינדוסטריעלער.

אין א געוויסען פאל, ווען א שטייער-צאהלער האט צוגעשטעלט אלס בעווייז זיינע האנדעלס-ביכער, האט די שאצינגס-קאמיסיע און די רעקורס-קאמיסיע אפגעווארפען די ביכער פון דער אונ-טערנעהמונג, ווייל עס זענען דארטען נישט גע-ווען אנגעוויזען אויף א רייה אויסגאבען קיין גע-העריגע דאקומענטען.

דער טריבונאל האט גע'פסק'ענט, אז די קא-מיסיע האט נישט קיין רעכט אפצווארפען די ביכער אלס דאקומענט, און ווען זי טוט עס, מוז זי אנגעבען גענויע מאטיווען פון דער דעציזיע. ביז איצט פלעגט די קאמיסיע אהן מאטיווירונג אפווארפען די ביכער אלס בעווייז און דערמיט אפנעהמען ביי די שטייער-צאהלער די מעגליכ-קייט צו בעווייזען זייער גערעכטיגקייט.

אנ'אונזיניגער שפאס

(ב) נעכטען אין אווענד האט מען אלארמירט די פאגאטאוויע, אז אויף אלעקסאנדער גאס אין דער אפטייק פון י. קאהאנע ליגט א פער'סמ'טער מיט סובלימאט.

ווען די פאגאטאוויע איז געקומען אויפ'ן ארט, האט זיך ארויסגעוויזען, אז די גאנצע מעשה הויבט זיך גארנישט אן. דאס איז געווען אנ'אונ-זיניגע שפאס פון אונבעקאנטע כוליגאנעס.

געסמט אין טויער

(2) אין טויער פון הויז אייף גאווראט 81 איז בעגאנגען זעלבסטמארד העלענא באנטשקאוו-סקא (וויסאקא 16).

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3

פון האנדעלס-געריכט

(פ) אין האַנדעלס אָפּטיילונג פון קרייז-געריכט זיינען אַריינגעפלאָסען בקשות וועגען פּראָלאָנגירען די צאָהלונגען פון פאָלגענדע פירמעס:

די פירמע „לעאָן פרוכטנאַרטען", פּיעטרקאָווער 61, טריקאָטאַזש אויסאַרבייטונגען. די פירמע עקזיסטירט פון 1901. די פירמע ערקלערט דעם צייטווייליגען קריזיס מיט קאָנקורענץ פון די כאַלופניקעס, קורצען סעזאָן, און אַלגעמיינעם קריזיס. דער אַקטיוו פון דער פירמע בעטרעפט 185,586 זל. דער פּאַסיוו 135,936 זל.

די פירמע בעט די פּראָלאָנגאַציע אויף 3 חדשים

(ח) די פירמע „משה קורץ", וואָסקאָרזאַ 51, שאַל און האַלב-וואָל-אויסאַרבייטונגען בעט פּראָלאָנגירען די אויסצאָהלונגען. די פירמע עקזיסטירט 24 יאָהר. די צייטווייליגע פערשווערטע לאַגע ערקלערט זיך מיט דער שלעכטער עקאָנאָמישער קאָניונקטור. דער אַקטיוו פון דער פירמע איז 404,584 דער פּאַסיוו 138,274.

אַ חוץ דעם בעזיצט משה קורץ אין לאָדז אַ הויז אויף ציגעל גאַס 59 אין דער ווערט פון 140,000 זל. און דאָס צווייטע הויז אין זדונסקאַ וואָליאַ אין דער ווערט פון 90,000 זל.

די פירמע רעכענט צו בעקומען אַ היפּאָטעקד הלואה אויף די הייזער, כדי צו דעקען די חובות פון דער פירמע.

צוליב דעם בעט זי צו פּראָלאָנגירען די אָפּצאָהלונגען אויף 3 חדשים און אויפצוהאַלטען די 7 ליציטאַציעס, וועלכע עס האָט בעשטימט דער קאָמאָרניק לעאָן וואַנסאָווסקי אויף דעם 22, 27, און 29. אויגוסט און 3 און 5 סעפּטעמבער.

(ח) די פירמע „לודוויק רייכערט", וויעלאָנאַ 5, 14, עקזיסטירט פון 1901 אין זשעלאָוו. דער אַקטיוו פון דער פירמע איז 190,991 זל. דער פּאַסיוו 120,179. די פירמע געפינט זיך אין צייטווייליגער קריטישער לאַגע און בעט פּראָלאָנגאַציע אויף 3 חדשים.

אין האַנדעלס-אָפּטיילונג פון קרייז-געריכט איז פערנאָטירט צוויי פערשטענדיגונגען.

די פערשטענדיגונג פון ז. נעלרובין, איינהאָבער פון „קאַפע צענטראַל" פּיעטרקאָווער 45 מיט זיינע קרעדיטאָרען. די פערשטענדיגונג איז בעשטעטיגט אויף דער לעצטער סעסיע פון האַנדעלס-געריכט. די רעגולאַציע איז געמאַכט געוואָרען אויף 20 פּראָצענט דערפון דאַרפען 15 פּראָצענט אויסגעצאָהלט ווערען באַלד און 5 אין 6 חדשים שפּעטער.

די צווייטע פערשטענדיגונג איז פאָרגעקומען צווישען דעם איינהאָבער פון דער פירמע „נ. קראַנצאָלד" פּיעטרקאָווער 47 מיט 7 קרעדיטאָרען, וועלכע האָבען רעפּרעזענטירט 80 טויזענד זל.. די רעגולאַציע איז געמאַכט געוואָרען אויף 50 פּראָצענט.

שלאַגס-רעגען, בליצען און דונערן
געמאַכט גרויסע שאָדענס אין לאָדזער סביבה
גרויסע שרפות אין דערפער

(2) נעכטען האָט איבער לענטשיצער פּאָוויאַט געהערשט אַ שרעקליכער שטורם.

אין דאָרף מענגלעוויצע האָט דער ווינט אַרבערגעקעהרט 6 גרויסע ביימער און עטליכע צענדליג טעלעגראַף-סלופּעס.

אין די געביידעס פון הוזווירט וויצענטי מאַרטשאַק איז אַריין אַ דונער, עס איז ענטשטאַנען אַ שרפה, וועלכע האָט-פערברענט אַלע אַרום און צוליב דעם הערשענדען ווינט זיך אַריבערגעטראָגען אין די שכנות'דיגע געביידעס, וואו עס האָבען אויך אָפּגעברענט די געביידעס פון אַנטאָני שיעני.

דער היזק בעטרעפט עטליכע צענדליג טויזענד זל.

אין דאָרף [illegible] איז אַריין אַ דונער [illegible] מאַראַוו. דאָס פייער האָט זיך [illegible] די שכנישע ווירט-שאַפטען פון וולאַדיסלאַוו כמיעלינסקי און אַדאָלף שטיינערט.

אין דאָרף שמאַרזעוו האָט אַ דונער אַריינגעשלאָגען אין דער וואוינונג פון יאָזעף מאַזורקאַ. עס איז אַלץ פערברענט געוואָרען.

(וו) אין דאָרף זאַרזין שעראַדזער פּאָוויאַט האָט אויסגעבראָכען אַ שרפה אין דער וואוינונג פון אַ געוויסען באַענושיאַק. צוליב דעם אומגעהויערען ווינט האָט זיך דאָס פייער באַלד איבערגעוואָרפען אין די נאָהענטסטע הייזער און פערכאַפּט אַ שטח פון עטליכע הונדערט מעטער. פון די ברענענדע שטרויענע דעכער האָבען זיך געשיט פונקען אין אַלע זייטען עס האָבען זיך אָנגעצינדען דער קאָשטשאָל און אויך אַבגעברענט. עס האָבען אָבגעברענט 15 הייזער. די פייערלעשער פון שעראַדז, זדונסקאַ וואָליאַ, וויעלון און שאַרקע האָבען דאָס פייער פערלאָשען.

דער'ה געט געוואָרען א פרוי
[illegible]

(ב) אין פּיעטריקאָוו איז נעכטען פאָרגעקומען פאָלגענדער טראַגישער פּאָרפאַל מיט דער 64 יעהריגער גאָלדע פּישלעדיג.

די אַלטעטשקע האָט געוואָלט אַריבערגעהען פון וואָקזאַל אין צוג. אויפ'ן וועג איז אָבער געשטאַנען אַ משאות-צוג. עס האָט זיך דער אַלטיטשקער געדאַכט, אַז דער משאות-צוג האָט נישט בדעה צו ריהרען, און אַזוי ווי זי האָט זיך געאיילט אַריבערצוגעהען האָט זי געפּרובט אַדורכגעהען דורך דעם משאות-צוג. ווי באַלד אָבער זי איז אַרויף אויף די טרעפּלעך פון אַ וואַגאָן, האָט דער צוג גערירט. זי איז צוריק אַראָפּגעשפּרונגען אָבער אַזוי אומגליקליך, אַז עס האָט בייי איהר בעפאַלען דער שווינדעל. זי איז נישט קומענדיג צו זיך אין אַ פּאָר מינוט אַרום געשטאָרבען.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקה. בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע.

אנדזשעיא 5, טעל. 59-40

נעמט אָן פון 8-2 נאָכמ. און פון 5-9 אָוונט.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

„לאַמיר זיין געזונד!"

אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט" פאַר פראַגען פון געזונדהייטס-וועזען, היגיענע און מעדיצין

אונטער דער רעדאַקציע פון דר. ע. אוריסאָן און דר. לעאָן פוקס.

אין דער אָפּטיילונג „לאַמיר זיין געזונד" קאָן זיך ווענדען יעדער לעזער פון „נייעם פאָלקסבלאַט", וועלכער זוכט אַן ענטפער, אַן עצה אָדער אָנווייזונג און פראַגען, וואָס האָבען אַ שייכות צו געזונדהייט, קראַנקהייטס-פאַלען, סאַניטאַרען וועזען, מעדיצין, היגיענע א. ד. גל.

די פראַגען דאַרפען געמאַכט ווערען שריפטליך, מיר בעטען צו שרייבען ריין, דייטליך און לעזבאַר, נאָר מיט טינט.

צו אַן אַנפראַגע דאַרף צוגעלעגט ווערען אַ געהעריגער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אַנפראַגע איז אַריינגעטראָגען געוואָרען.

דער אַנפרעגער איז נישט מחויב אונטערצושרייבען זיין ריכטיגען נאָמען, ס'איז גענוג אַ צייכען, אַ פּסעוודאָנים.

„לאַמיר זייך געזונד"!
אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט"
פאַר געזונדהייטס-פראַגען, היגיענע און מעדיצין

ענטפערען ווערען בעגעבען נאָר אויף שריפטליכע אַנפראַגען.

דאָנערשטאָג, דעם 22 טען אויגוסט 1929.

78. מעטראָפּאָליס.

דאָס ציטערען מיט די הייטליך פון די אויגען איז געוויינליך אויף אַ נערוועזען באָדען. ביי אַן אַלגעמיינער פערשטאַרקונג פון נערווען-סיסטעם געהט עס געוועהנליך פערביי.

79. מ. ב. פ. מג.

דאָס שוויצען פונם פנים קאָן קומען פון פערשידענע סבות. איהר דאַרפט זיך לאָזען אונטערזוכען.

80. J. R.

אויף בריף געשריבען מיט בליי ענטפערען מיר נישט. שרייבט מיט טינט, ריין און לעזבאַר.

81. 1111.

די אַלע מיטלען נישט צו האָבען קיין קינדער, האָבענדיג געשלעכטליכע בעציהונגען, זענען שעדליך פאַרן געזונד סיי פון מאַן, סיי פון דער פרוי. פערהעלטנישמעסיג צום וועניגסטען שעדליך איז דאָס בענוצען פון פּרעזערוואַטיוען.

82. מ. פ-צו.

אויף אַנפראַגען אָהן אַ בייגעלעגטען קופּאָן ענטפערען מיר נישט.

83. ג-ר פון פּאָלודניאָווע גאַס.

פון אייער בריף קאָנען מיר נישט האָבען קיין גענויע פאָרשטעלונג וועגען כאַראַקטער פון דער קראַנקהייט אין אייער פאַמיליע, איהר שרייבט אויך נישט וואָסער דיאַגנאָז סהאָבען געשטעלט די דאָקטוירים, צו וועלכע איהר האָט זיך געווענדט. דעריבער איז אונז אומעגליך אייך צו זאָגען, צי די קראַנקהייט איז היילבאַר, אָדער נישט.

84. י. ג. א.

די ערשיינונג, וועלכע איהר האָט ביי זיך בעמערקט, טרעפט פערהעלטנישמעסיג נישט זעלטען. דאָס איז אייגענטליך נישט קיין קראַנקהייט און איהר דאַרפט וועגען דעם זיך נישט בעאונרוהיגען. אָהן בעזונדערע מיטלען, וועט דאָס מיט דער צייט פערשווינדען.

85. אַברהם ג.

לעבען מיט דער פרוי אויף אַ פולקאָם נאַטירליכען אופן און נישט האָבען קיין קינדער — אויב ביידע צדדים זענען געזונד — איז אונמעגליך.

86. אברהם ל.

אויף אייער עפּילעפּסיע-קראַנקהייט מוזט איהר זיך ווייטער קורירען. עס טרעפט נישט זעלטען, אַז צו די 30-ער יאָהרען ווערען די אַנפאַלען אַלץ זעלטענער און פערשווינדען דערנאָך אינגאַנצען. הייראַטען וואָלטען מיר אייך דערווייל נישט געראַטען.

87. געטרייער לעזער פון גייער'ס מאַרק און „נאַסאַן"

אין אייערע ליידען זענט איהר אַליין שולדיג. איהר דאַרפט דאָך פערשטעהן, אַז פאַר אייך קאָן נישט זיין קיין שום ספּעציעלע מעדיצין. עס איז אַ פראַגע פון ווילען. איהר מוזט אייך נעהמען אין דער האַנד, אָנשטרענגען אייער ווילען און זאָגען זיך איינמאָל פאַר אַלעמאָל, אַז אַזוי ווייטער טאָר עס נישט זיין.

88. יעקב ר.

דאָס זעלבע, וואָס אויבען. לייענט נישט קיין ערטישע ליטעראַטור, בעמיהט זיך צו שטאַרקען אייער קערפּער דורך זיין וואָס מעהר אויף פרייער לופט, דורך ספּאָרט א. ז. וו.

א. ב. X.

אייער קראַנקהייט איז זעהר אַ לאַנג-דויערנדע און איהר טאָרט נישט איבעררייסען דאָס היילען זיך. די קאָמפּליקאַציע, וועגען וועלכער איהר שרייבט, איז אַ רעזולטאַט פון דער קראַנקהייט און וועט צוזאַמען מיט איהר פערשווינדען. אייער קראַנקהייט איז אַנשטעקענד און איהר טאָרט באַין אופן נישט שלאָפען מיט וועמען ס'איז.

90. אַ געטרייער לעזער.

ווי ס'ווייזט אויס פון אייער פראַגע, זייט איהר נישט פולקאָם געזונד. איהר ליידט אויפ'ן האַרץ אָדער אויף די לונגען. איהר מוזט זיך לאָזען אונטערזוכען.

די צווייטע פראַגע, זאָלט איהר אונז מוחל זיין איז אַ נאַרישע.

91. אַ דאַנקבאַרער לעזער.

די אויגען ביי אַ מענשען זענען פערבונדען מיט דער נאָז דורך אַ ספּעציעלען קאַנאַל. דעריבער טרעפט גאַנץ אָפט, אַז ביי אַ נאָז-קראַנקהייט געהען טרעהרען פון די אויגען. אייער קראַנקהייט, ווייזט אויס, איז אַ כראָנישע און פון איינמאָל געהן צו אַ נאָז-דאָקטאָר קאָן זי נישט אויסגעהיילט ווערען. קורירט זיך ווייטער ביי דעם דאָקטאָר פון דער קראַנקען-קאַסע.

92. שטענדיגער פון פּיעטריקאָווער.

אייער קראַנקהייט איז נישט קיין ווענערישע. מיר רעכענען דעריבער, אַז קיין שוועריגקייטען ביים בעקומען די וויזע קיין אַמעריקע וועט מען אייך צוליב דעם נישט מאַכען.

93. ש. וו.

אַז איהר זענט געזונד — טאָ וואָס זשע ווילט איהר?

קליינער פעליעטאָן

מלחמה

איז ווידער די אייגענע מעשה — מלחמה!

ס'האָט זיך אויפסניי געמאַכט אַ מעשה — מ'גייט זיך שלאָגען, צי מ'שלאָגט גיך שוין, ווער קאָן עס גענוי וויסען, כ'קאָן גאָרנישט קלאָהר דערגיין!

פּאָניע האָט זיך שוין לאַנג נישט געקיפּט, שוין פערגעסען יאַפּאָניע, גייט ער זיך ווידער טשעפּען מיטן געלען פּוטיפּר'ן מיט כינע זעהסט!

ווייזט אויס — פאַר וואָילטאָג איז עס!

מענשען האָבען מזל.

לעולם, צעווישען אונז גערעדט, וואָלטען מיר גאָר געברויכט צו האָבען אַזאַ מין שטיקעל געקיפּעריי, מען זאָל קענען פערגעסען אין די צרות, פּורעניות און די שלעק —

וואָרום ווי, אַ שטיינער, פלעגט עס טענהן מיין זיידע ר' שמואל-זאַנוועל, אַ ליכטיגען גן-עדן זאָל ער מיר האָבען אויף יענער וועלט —

— אַז עס טוט דיר — פלעגט ער זאָגען — ווייי די ציין, איין עט מאַכט זיך דיר אַ שטעכעניש אין די זשאָנסליעס, אָדער סתם אַ ברעכעניש אין די קינבאַקען, איז דאָ איין-איינציגע תרופה — נעהמען און גיסען זיך הייסען טריפּוואַקס אויף די פּאַטילניצע...

ברויכסט זיך אפילו נישט משואל עצה זיין מיט אַ פעלדשער, און מיט דער הייבאַם, נאָר גלייך טון אַזוי, ווי מען הייסט דיר, און ס'וועט שוין פּעווגע העלפען...

איז דאָך מיין זיידע ע"ה געווען אַ יוד אַ חכם, און געוואוסט, וואָס ער רעדט..!

מיין מכה מוז מען היילען מיט אַ גרעסערער מכה, און, ממילא, קאָן מען שוין געהאָלפען ווערען!

ווען מען הויבט אָן אַזוי צו טראַכטען, צי מ'ברויך מלחמה, צי מ'ברויך נישט — מוז מען איינזעהן, אַז מען ברויך יאָ...

וואָרום, וואָס איך פרעג איהן קאָן שוין זיין ערגער, ווי שלעכט? וואָס קאָן שוין זיין שלעכטער, ווי עס איז אַצינד?!

אַז אַרבייטען מוז מען בלויז פאַר'ן קאָמאָרניק און פאַר'ן עקזעקוטאָר, און פאַר'ן אייגענעם געברויך בלייבט אויס פונ'ם גאַנצען לויפעניש, יאָגעניש און האָרעוויש — אַ ביסעל קדחת מיט רויטען פּאָדעם?!

וואָס טויג אונז — פרעג איך איהן — צו אַ לעבען בשלום, אַז עס איז מעהר טויט ווי לעבעדיג?!

מען זשיפּיעט קוים, מען כאַפּט קוים דעם אָטעם, מען דאָנושעט זיך קוים אַרומקוקען, ווי מען זעהט אויס אין דער וועלט!

אָט ווען דאָס שטיקעל כינע רוקט זיך אַזוי צו אַ ביסעל נעהנטער צו אונז, און מען קאָן זיך אַזוי אויך אַריינרייבען אין עסק, ווייסט מען דאָך, אַז בעת הדחק, שפּירט מען נישט דעם קנאַק!

מען האַקט זיך אויך אַ ביסעל אונטער די זייטען, און מען פערגעסט דערווייל אין דעם, אַז מ'האָט אַ ווייב מיט קינדער און זיי ברויכען קנאַקען מיט די ציינער, מען פערגעסט, אַז אַ ליאַדע טאָג אַרבייט דיינעטוועגען דער רעיענט עבודת פרך, און יעדען מאָנטאָג און דאָנערשטאָג מוז מען זיין אַ מכניס אורח פון דעם קאָמאָרניק ירום הודו.

אדרבא, זאָגט אַליין:

און וואָס וואָלט טאַקי ווערט געווען, אַז אָט די אַלע לייט זעצט מען אַריין אין די יונישע הויזען, און מען גיט זיי עפּיס אַנדערש צו טון..

איז טאַקיש ווידער די אייגענע מעשה:

פּאַציפיקאַציע איז טאַקי אַ וואַזשנע מעשה, אָבער ווען איז עס גערעדט געוואָרען, ווען פּאַציפיקאַציע איז פּאַציפיקאַציע און נישט סאַנאַציע!

ר' זאַנוועלע.

פאַרוואָס האָבען געוועזענע פוילישע בירגער שוועריגקייטען צו פאָהרען קיין פוילען?

אַ וויכטיגע אויפקלערונג פאַר די, וועלכע האָבען זיך נאַטוראַליזירט אין פראַנקרייך

אין פראַנקרייך געפינען זיך פיל יודען, געוועזענע פוילישע בירגער, וועלכע האָבען זיך נאַטוראַליזירט און זענען שוין איצט פראַנצויזישע בירגער. אָבער ווען עס קומט זיי איצט אויס צו פאָהרען קיין פוילען און זיי ווענדען זיך צום פוילישען קאָנסולאַט נאָך אַ וויזע — זאָגט מען זיי אָפּ. די נאַטוראַליזירטע וואונדערען זיך, בעטען שטאַרק דעם קאָנסול, מעהרסטענס מוזען זיי פאָהרען קיין פוילען צוליב אַ דרינגענדער סיבה, ווי למשל: צו אַ פאָטער, וואָס ליגט שווער קראַנק און רופט זיי דרינגענד אַרויס — אָבער דער אָפּזאָג פון קאָנסולאַט איז אַ קאַטעגאָרישער. די וויזע קיין פוילען ווערט זיי נישט געגעבען.

דער פוילישער גענעראַל־קאָנסולאַט אין פראַנקרייך האָט געגעבען פאָלגענדע אויפקלערונג, פאַר וואָס אַזעלכע געוועזענע פוילישע בירגער בעקומען נישט קיין וויזע צו פאָהרען קיין פוילען.

דאָס נעהמט זיך דערפון, ווייל כאָטש די פערזאָנען זענען שוין פראַנצויזישע בירגער, האָט די פוילישע רעגירונג ביז איצט גאָרנישט אויפגעהערט צו בעטראַכטען אַלס פוילישע בירגער אויפ'ן גרונד פון פוילישען געזעץ וועגען בירגערשאַפט פון יאָהר 1920. אין דעם געזעץ ווערט געזאָגט, אַז אויב איינער נעהמט אָן די בירגערשאַפט פון אַן אַנדערע לאַנד, ווערט ער נאָך נישט דערמיט אַליין אויס פוילישער בירגער נאָר ער דאַרף פריהער אַריינטראָגען אַ דעקלאַראַציע צו דער פוילישער מאַכט, אַז ער זאָגט זיך אָפּ פון דער פוילישער בירגערשאַפט. די דאָזיגע פאָרשריפט בעריהרט בעזונדערס אָן מאַנסלייט ביז'ן עלטער פון פופציג יאָהר, וועלכע בלייבען נאָך ווייטער אונטערגעוואָרפען דער פליכט פון מיליטער־דינסט אין פוילען. אויב אַפילו זיי זענען שוין בירגער פון אַנדערע לענדער, אָבער זיי האָבען נישט אַריינגעטראָגען אַ דעקלאַראַציע אַז זיי זאָגען זיך אָפּ פון דער פוילישער בירגערשאַפט.

ווען אַזעלכע פערזאָנען ווענדען זיך צום פוילישען קאָנסולאַט נאָך אַ וויזע קיין פוילען, טרעפען זיי אַ אָבזאָג, ווייל זיי ווערען נאָך בעטראַכט אַלס פוילישע בירגער און דער פוילישער קאָנסולאַט אַנערקענט נישט זייערע איצטיגע דאָקומענטען. דער איינציגער אויסוועג איז, אַז די געוועזענע פוילישע בירגער, וואָס האָבען אָנגענומען די פראַנצויזישע בירגערשאַפט, זאָלען נאָך איצט אַריינטראָגען דעקלאַראַציעס, אַז זיי זאָגען זיך אָפּ פון דער פוילישער בירגערשאַפט, אַזאַ דעקלאַראַציע קאָן מען אַריינטראָגען אין קאָנסולאַט. זי ווערט איבערגעשיקט קיין פוילען אין דער שטאָט, וואו דער בעטרעפענדער איז פריהער געווען איינגעשריבען אין די ביכער פון די שטענדיגע איינוואוינער און ביז דריי חדשים קומט אָן אַן ענטפער, ווי מען פערזיכערט אין קאָנסולאַט ווערען אַלע אַזעלכע ביטעס גינסטיג ערלעדיגט.

נאָכדעם ווי דער בעטרעפענדער האָט שוין אַ אָפיציעלען דאָקומענט, אַז ער איז בעפרייט פון דער פוילישער בירגערשאַפט איז עס יורידיש אין אָרדנונג. לגבי דער פוילישער מאַכט און בעקומט אַריינפאָהר־וויזעס אויף דעמזעלבען אופן ווי אַלע אַנדערע פראַנצויזישע בירגער.

אָפּגעבען אַזעלכע דעקלאַראַציעס דאַרפען די אַלע, וועלכע האָבען זיך נאַטוראַליזירט נאָכ'ן יאָהר 1920, ווען דאָס דערמאָנטע געזעץ איז אַריין אין קראַפט. עס דאַרפען אויך אָפּגעבען דעקלאַראַציעס די, וועלכע האָבען פאַרלאָזט די איצטיגע גרענעצען פון פוילען נאָך פאַר'ן קריג, נאָך אין די צאַרישע צייטען, ווייל אַלע די, וואָס זענען נאָך פאַר'ן קריג געווען איינגעשריבען אין די ביכער פון די שטענדיגע איינוואוינער אויף דער טעריטאָריע פון דער איצטיגער פוילישער רעפּובליק, זענען בעת פוילען האָט צוריקבעקומען איהר אומאָבהענגיגקייט געוואָרען אויטאָמאַטיש פוילישע בירגער. די פוילישע מאַכט, אין אונזער פאַל, דער פוילישער קאָנסולאַט אין פּאַריז, בעטראַכט אַזעלכע פערזאָנען נאָך ווייטער אַלס פוילישע בירגער, אויב זיי האָבען נישט אַריינגעטראָגען אַ דעקלאַראַציע, אַז זיי זאָגען זיך אָפּ פון פוילישער בירגערשאַפט.

אַ בלוט־אַקט אין לעמבערג

געליבטער דערשיסט זיין 40־יעהריגע כלה

פון לעמבערג שרייבט מען:

אויף זיעלאָנאַ־גאַס 58, וואוינט די 40־יאָהריגע אַנטאָנינאַ לעשניעוויטש. זי האָט געשפּילט די ראָל פון אַ אַלמנה, כאָטש אין דער אמת'ן, איז זי עס נישט געווען. בעת דער וועלט־מלחמה, האָט דער מאַן איהרער געדינט ביים עסטרייכישען מיליטער און ער איז געגומען געוואָרען אין געפאַנגענשאַפט פון די רוסען. קודם האָט ער פון דער געפאַנגענשאַפט געשריבען צו דער פרוי און פלוצלינג האָט ער אויפגעהערט צו שרייבען. זי האָט נישט געשפּאָרט קיין מוה, כדי אויסצוגעפינען איהר מאַן, געלאָפען פון איין אַמט צום צווייטען אָבער אַלץ אָהן ערפאָלג.

געבליבען אָהן מיטלען צום לעבען, האָט זי זיך גענומען האַנדלען מיט בלומען. ביים פערקויפען איז איהר אויך בייהילפיג געווען די שוועסטער, יוזעפאַ פון זיעלאָנאַ 76.

מיט עטליכע יאָהר צוריק האָט זי זיך בעקענט מיט דעם 28־יעהריגען בחור פון לעוואַנדאָווקא סטאַניסלאַוו פּאַראָבאַ, עס האָט נישט לאַנג געדויערט און די בעקאַנטשאַפט האָט זיך פערביטען אין ליבע. פּאַראָבאַ איז געוואָרען איהר „קאָכאַנעק", און האָט געוואוינט צוזאַמען מיט איהר אויף זיעלאָנאַ 58. ער האָט געאַרבייט אין לעמבערגער בראַווערהויז און איז בכלל געווען אַ בעקאַנטער פערשוין אין לעמבערג, ווייל מען האָט איהם תמיד געקאָנט טרעפען ביים אויספיהרען דאָס אייז און אין זיין וואָגען זענען געווען איינגעשפּאַנט צוויי אייזלען.

ווי עס דערצעהלען די שכנים און די בעקאַנטע פון דער לעשניעוויטש האָבען זיי זיך ביידע זעהר ליב געהאַט, און פון דעם, וואָס זיי האָבען פערדינט האָבען זיי געלעבט. כאָטש די לעשניעוויטש איז געווען עלטער פון איהם, האָט איהר דאָך פּאַראָבאַ אַלץ געגעבען, וואָס אַ פערליבטער מאַן קאָן. פלוצלינג איז דער שלום־בית מיט עטליכע חדשים צוריק קאַליע געוואָרען. די שכנטעם האָבען זיך בסוד־סודות דערצעהלט, אַז אין דער 40־יעהריגער פרוי האָט זיך דערוועקט דער „געפעהרליכער עלטער פון דער פרוי", און זי האָט זיך שוין אויסגעזוכט אַן אַנדערען אויף פּאַראָבאַס אָרט.

ענדליך מיט עטליכע חדשים צוריק האָט פּאַראָבאַ איבערגעהאַקט די בעציהונגען מיט דער לעשניעוויטש און האָט פערלאָזען איהר דירה, וואוהינדיג ווייט פון איהר. האָט ער זי דאָך נישט געקאָנט פערגעסען און זעהר אָפט האָט מען איהם געטראָפען זיך דרעהען אין דער נאָהענט פון הויז, אין וועלכען עס האָט געוואוינט זיין אַמאָליגע געליבטע.

פרוי לעשניעוויטש, האָט געהאַט אויף קאָכאַנאָווסקיעגאָ אַ קליינעם מאַגאַזין, וואו זי פלעגט האַלטען די בלומען.

אַזוי ווי יעדען טאָג, אַזוי איז די לעשניעוויטש אויך מאָנטאָג געקומען אין מאַגאַזין, גענומען די בלומען און זיך געלאָזט געהן אין מאַרק אַריין.

צו דערזעלבער צייט איז מיט זיין וואָגען דורכגעפאָהרען פּאַראָבאַ, דערזעהענדיג די, וועלכע ער האָט געוואָלט און נישט געקאָנט פערגעסען, איז ער אַראָפּגעשפּרונגען פון דעם וואָגען, צו איהר צוגעלאָפען און אָפּגעגעבען צוויי שאָסען. ביידע האָבען געטראָפען. איין שאָס האָט געטראָפען אין דער לינקער ברוסט און דער צווייטער אין דעם רעכטער האַנד. די לעשניעוויטש דערזעהענדיג אין דער האַנד פון פּאַראָבאַ אַ רעוואָלווער האָט נאָך אַרויסגעלאָזט אַ מ'ראַדיג געשריי „געוואַלד" און באַלד האָט זיך דערהערט דער קנאַל פון צוויי שאָסען, און זי איז אַנידערגעפאַלען אויף דער ערד.

נאָכ'ן אויספיהרען דעם מאָרד, איז פּאַראָבאַ אַ פערטומלטער געבליבען שטעהן, דורכגעהענדיגע מענשען האָבען בייאיהם צוגענומען דעם רעוואָלווער און איהם אַליין איבערגעגעבען אין דער האַנד פון אַ פּאָליציאַנט, וועלכער האָט איהם אָפּגעפיהרט אין ערשטען קאָמיסאַריאַט אויף יאַבלאָנאָווסקידגאַס. דאָ איז אויך פאָרגעקומען דער ערשטער פערהער.

די שווער־פערוואונדעטע וועלכע האָט נאָך געגעבען שוואַכ'ע צייכענס פון לעבען איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

דאָ האָט מען פעסטגעשטעלט, אַז ביידע שאָסען האָבען זי שווער פערוואונדעט. דער שאָס אין דער ברוסט האָט גורם געווען אַ בלוט־שטורץ און זי איז דאָן געשטאָרבען. ב.

געוו. „פּראָקוראָר" אין סאַקאָ און וואַנזעטי פּראָצעס קומט „גאַסטראָלירען" אין ווילנע

אָבער דאָס מאָל אונטער אַ פּאָליציייִשער שמירה

ווילנע. דוד לייב אָרליאַנסקי איז אין אַ שעהנעם פריהמאָרגען פלוצלונג צוגעפאָהרען צו ברוין. האָט געשעפט אין ווילנע אויף רודניצקער גאַס און האָט זיך דערגעשטעלט פאַר זיינעם אַ פּלימעניק פון אַמעריקע, און דערצעהלט אַ מעשה אַז ער איז אַ גרויסער גביר, איז אַ בעריהמטער אַמעריקאַנער יוריסט, אַז ער איז אַרויסגעטראָטען אַלס פּראָקוראָר אין פּראָצעס פון סאַקאָ און וואַנזעטי א. אַ. וו. האָט „אָנגעצויגען" זיין פּעטער בראַדיאַן, און איז ענדליך רעמאַסקירט געוואָרען און איז איינגעזעצט געוואָרען אין לוקישקער תפיסה, וואו ער איז אָפּגעזעסען אַ יאָהר צייט נאָר וואָס מען האָט איהם בעפרייט.

ווי ס'ווייזט זיך אַרויס האָט זיך אָרליאַנסקי אַרויסגעהענדיג אויף דער פריי ווידער גענומען צו דער מלאכה. דאָסמאָל האָט ער זיך גענומען צום פרוי־עזהאַנדעל. ער איז אַרומגעפאָהרען איבער דער ווילנער פּראָווינץ, פלעגט זיך פאָרשטעלען פאַר אַ רייכען אַמעריקאַנער סוחר הערש מאַקאָווסקי, וועלכער איז אַראָפּגעקומען ספּעציעל קיין פוילען זיך געגעגנ צו בעקאַנען מיט דער פּוזנער אויסשטעלונג. דערביי פלעגט ער זיך בעקאַנען מיט די שענסטע יודישע מיידלעך, וועלכע ער פלעגט איינלאַדען זיי זאָלען פאָהרען מיט איהם איבער פּוילען ספּעציעל קיין פּוזען וואו ער וועט זיי בעקאַנען מיט דער פּוזנער אויסשטעלונג. פיל מיידלעך האָט ער אויך פאַרגעלייגט אַרויסצופאָהרען קיין אַמעריקע וואו ווי נאָר האָט דערצעהלט פערמאָגט ער גרויסע פאַבריקען און איז אַ ייד אַן עושר. אין זיינע אונטערנעהמונגען בעשעפטיגט ער 12 טויזענד אַרבייטער א. אַ. וו.

מיט פיל מיידלעך האָט ער בעשטעלט אַ ראַנדעוו אין לעמבערג און אַ בעשטימטער דאַטע.

די טעטיגקייט פון אַמעריקאַנער סוחר וועלכער האָט געהאַט אַ פּאַס אויפ'ן נאָמען פון הערש מאַקאָווסקי איז פערדעכטיג געוואָרען דער פּאָליציי, וועלכע האָט פעראָרדענט איבער איהם אַן אָבסערוואַציע.

לעצטענס האָט זיך דער אַמעריקאַנער אָפּגעשטעלט אין אָסטראָלענקע וואו ער איז אַריינגעקומען צום דאָרטיגען יודישען סוחר משה זילבערשטיין, פאַר וועמען ער האָט זיך פאָרגעשטעלט, ווי ער האָט דאָס געטאָן אין ווילנע פאַר זיינעם אַן אַמעריקאַנער קרוב.

אויך דאָרט האָט אָרליאַנסקי דערצעהלט וועגען זיך מעשיות פון טויזענד איין נאַכט. אויך אין אָסטראָלענקאָ האָט ער אַנגאַזשירט מיט זיך כלומרשט קיין פּוזען עטליכע יודישע פרויליינס.

דאָס האָט אינגאַנצען בעשטעטיגט דעם חשד פון דער פּאָליציי, וועלכע האָט דעם פּיפּיקען אַפּעריסט אַרעסטירט אונטער'ן חשד פון פרויען־האַנדעל.

שפּעטער האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז ער האָט „געאַרבייט" אין ווילנער געגענט און איז שוין געזעסען אין לוקישקער טורמע פאַר בעשווינדלען דעם סוחר ברוידאַ און אַ פּאָר יודישע פרויליינס.

דוד לייב אָרליאַנסקי ווערט געבראַכט ווערען קיין ווילנע. דאָס מאָל אונטער אַ שטאַרקער פּאָליציייִשער שמירה, און דאָ וועט פּאָרטגעזעצט ווערען די אויספאָרשונג איבער די צאָהלרייכע „שעהנע מעשים" פון „פּראָקוראָר" אין סאַקאָ וואַנזעטי פּראָצעס.

אַ טשעכאָווע געשיכטע מיט אַ חלום, וואָס איז פערווירקליכט געוואָרען אין לעבען

דער ווילנער איינוואוינער מ. ב. איז אַ מענש מיט אַ רייכער פערגאַנגענהייט, אַ דורכגעטריבענער יונג וואָס איז אַדורך ווי מען זאָגט דאָס, דורך פייער, וואַסער און קופּערנע טרובען, און האָט געגנעשעצט אַלץ און אַלעמען, אַפילו יענעמס אייגענטום פאַרוואָס ער איז אַפילו, נישט איינמאָל געזעסען אין קרימינאַל.

אַ ייד איז ער אָבער געווען, מאַכט זיך לעצטענס אַ מעשה, אַז זייענדיג ערגעץ אין אַ שטעטעל אין קאָנגרעס־פוילען האָט ער זיך פערליבט אין אַ שיקסע. די לעצטע האָט איהם אָבער געמאָלדען, אַז זי וועט מיט איהם קיינמאָל נישט חתונה האָבען אויב ער וועט זיך נישט שמדן.

וועגען דעם, אַז ער קלויבט זיך שמדן האָט ב. אָנגעשריבען אַ בריף צו זיין חתונה געהאַטע שוועסטער אין ווילנע, וועלכע האָט בעת מעשה אַ מאָך געטאָן מיט דער האַנד אויף איהר ברודער. די זעלבע נאַכט איז איהר אָבער געקומען צו חלום איהר פערשטאָרבענע מוטער, וועלכע האָט איהר געזאָגט, אַז זי וויים, אַז מיישל וויל זיך שמדן, ער זאָל אָבער אַוועקוואַרפען דעם געדאַנק מחמת כ'וט איהם ווע[?] פּאַסירען אַ שווערער אומגליק.

דער חלום האָט געמאַכט אויף דער שוועסטער אַ שטאַרקען איינדרוק. און זי האָט תיכף אָנגעשריבען אַ בריף צו איהר ברודער ער זאָל נישט וואַגען זיך שמדן און דערצעהלט איהם דעם חלום וואָס זי האָט געהאַט.

די תשובה פון ברודער איז געווען אַז ער לאַכט פון איהר און פון חלום און אַז זי קוועטשט אָהן איהם פערגעסען, מחמת נאָך עטליכע טעג און ער איז אויס ייד.

אין אַ פּאָר וואָכען אַרום האָט די שוועסטער בעקומען אַ ידיעה, אַז דער ברודער איהרער, איז געפאָהרען מיט זיין קריסטליכער כלה אויף אַ מאָקסאָמעטער דער רודער פון אויטאָ איז קאַליע געוואָרען און דער אויטאָ האָט זיך איבערגעקעהרט. בעת דער קאַטאַסטראָפע האָט מ. ב. בעקומען אַ וואונד אין האַנד. פון דער וואונד האָט זיך ניך ענטוויקעלט אַ בלוט־פערגיפטונג און ער איז אין עטליכע טעג אַרום געשטאָרבען.

יודישע עצות

אין דער דאָזיגער אָפּטהיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קו־פאָן**
>
> **יורידישע אָפּטיילונג**
>
> **פון „נייעם פאָלקסבלאַט".**
>
> בכדי דערלאַנגען אַ אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלייגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטום פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעשיקט. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

9657. פּיטשעווסקי.

נישט בלויז קיין פּוזשען, נאָר אויך אַ נייסטרגען אַרבייטער טאָר מען נישט אויסצאָהלען די גאַזשע מיט וועקסלען, נאָר אויסבעדינגט מיט באַרעס געלד.

9658. אַ אַבאָנאַמענט פון באַלוט.

אמת, לויט'ן נייעם קאָרעקס פון דער שטראָף־פּראָצעדור קאָן מען טאַקע נישט דערלאַנגען קיין אַפּעלאַציע, קוים איז מען פערמשפט געוואָרען צו אַרעסט אויף אַ טערמין נישט לענגער ווי דריי טעג אָדער צו אַ געלד־שטראָף ביז 150 זלאָטיס, פאַר אַ פערברעכען, פאַר וועלכען דאָס געזעץ זעהט פאָר אַלס די שאַרפסטע רעפּרעסיע — אַרעסט אָדער אַ געלד־שטראָף.

אַזוי ווי אין אייער פאַל איז פערהאַן אַ מיטבעשולדיגטער וועלכער איז פערמשפט געוואָרען צו 7 טעג אַרעסט, ממילא האָט ער יאָ שוין דאָס רעכט צו אַפּעלירען און די דאָזיגע רעכט שפּרייט זיך אויס איבער אַלע מיטבעשולדיגטע אין זעלבען פּראָצעס, אומאָפּהענגיג פון אומשטאַנד צו וואָס פאַר אַ שטראָף יעדער פון זיי איז פערמשפּט געוואָרען.

9659. פ. נ.

געווים דראָהט פאַר פערשפּעטיגען צו דער קאָמיסיע אַ שטראָף.

אַלענפאַלס שטעלט זיך צו ווי אַמשנעלסטען.

9660. אַ געטרייער לעזער ב. ג.

9661. אַ לעזער פון קאָנסטאַנטינ[illegible]

וועגען אייערע ענ[illegible] דאַרפט איהר זיך פערשטענדיגען מיט אונזער [illegible] טעגליך פון 3—4 נאָכמיטאָג. מיטבר[illegible] די צייטונג.

9662. אייזענבאַך פון דרעווואָנאָווסקע 25.

אַליין טאָרט איהר דעם פּאַלטען נישט פערקויפען, מעגט איהר אַפילו האָבען דעם בעשטעלער פריהער רעיענטאַליש געוואָרענט.

איהר מוזט אומבעדינגט איינקלאָגען אין געריכט און בעטען אַ זאַבעזפּיעטשעניע אויפ'ן פּאַלטאָ.

9663. ראַפּאַפּאָרט פון וואַרשע[?]

מען וועט שוין וועגען דעם גורל פון דער אַפּיעקונסטווע אייך מיטטיילען. כל זמן איהר האָט נישט בעקומען צוגעשיקט קיין קאַרטע פּאָוואָלאַניע דאַרפט איהר זיך אַלענפאַלס נישט געהן אינפאָרמירען.

9664. אַ שטענדיגער לעזער פון וואַרשע[?] 30

אייער זוהן דאַרף דערלאַנגען אַ תבועה וועגען דער ענטשעדיגונג אין געריכט.

דער סינדיק פון דער אופּאַרלאַשטש־מאַסע דאַרף אָהן אַ געריכטס־אורטייל דעם שאָדען־ערזאַץ נישט אויסצאָהלען.

די אינדיאנער, אנקעל סעמ'ס שטיפקינדער

שטוינענדע פאקטען וועגן דער בעהאנדלונג פון די אינדיאנער אין אמעריקא

די אינדיאנער זענען אמאל געווען די באלעבאטים פון אמעריקא, אבער מעלע וואס אמאל איז געווען! עס האנדעלט זיך דא נישט וועגן די אינדיאנער פון אמאל, נאר פון די אינדיאנער פון היינט — וואס עס איז פון זיי געווארען פאר די לעצטע זיבציג יאהר זינט די רעגירונג פון די פעראייניגטע שטאטען האט איבערגענומען די השגחה איבער זיי.

ביז מיט א יאהר זיבציג צוריק איז גאר קיין פראגע נישט געווען וואס מען טוט מיט די אינדיאנער. די פראגע איז פארענטפערט געווארען אויף א זעהר א פשוט'ן אופן — אינדיאנער דארף מען שיסען. דער כלל איז געווען — „א גוטער אינדיאנער איז א טויטער אינדיאנער". און דעם כלל האבען זיך געהאלטען אלע ווייסע ארײנדרינגער, וואס האבען בעדארפט צונעמען ביי די אינדיאנער זייערע פאשע-פעלדער און זייערע יאגד-וועלדער. דער פעלטיליגונגס פראצעס איז אנגעגאנגען אהן רחמנות און אהן איינזעהעניש.

דאס איז געווען ביז מיט א יאהר זיבציג צוריק. דאן אבער האט די ווייסע בעפעלקערונג איינגעזעהען, אז אזוי ווייטער אזוי אנגעהן וועט באלד נישט בלייבען קיין זכר פון די אינדיאנער אין אמעריקא. די אינדיאנער וואס זענען נאך נישט אויסגעשאסען געווארען זענען בעשטאנען אין געפאהר אויסצושטארבען פון הונגער און קראנקהייטען. דאן האט די רעגירונג בעשלאסען צו טון פאר די אינדיאנער דאסזעלבע וואס זי האט געטון פאר די בופלאקסען — אפצוטיילען פאר זיי בעשטימטע פלעצער, וואו זיי זאלען קענען ווייטער אויסהאלטען זייער מין, כדי דער מין זאל אינגאנצען נישט פערשווינדען פון דער אויבערפלאכע פון דער ערד.

די רעגירונג האט בעשטימט פאר די אינדיאנער אויך א פערוואלטונג-קאמיסיע, וואס זאל בעזארגען די אינדיאנער מיט אלץ, אין וואס זיי נויטיגען זיך — מיט ערציהונג, בילדונג, געזעצען און ארדנונג. מיט איין ווארט, די אינדיאנער קאמיסיע, אדער אינדיאנער ביורא האט געהאט די אויפגאבע די אינדיאנער צו ציוויליזירען, צופאסען זיי צו דער נייער, ווייסער ציוויליזאציע און מיט דער צייט זיי צופארטיגען צו ווערען פולבערעכטיגטע בירגער פון די פעראייניגטע שטאטען.

נו, זענען שוין זיבציג יאהר אריבער און די אינדיאנער זענען נאך אלץ געבליבען יתומים. נישט זיי האבען זיך ציוויליזירט און נישט דאס רעגירונגס-ביורא לאזט זיי זיך ציוויליזירען. עס איז געשעהן מיט דעם נאציאנאלען בית-יתומים פאר די אינדיאנער, וואס עס פאסירט געוועהנליך מיט אזעלכע אינסטיטוציעס — די אינסטיטוציע איז געווארען דער עיקר און די יתומים דער נעבען זאך.

אט זענען א פאר אויסצוגען פון א ראפארט פון א רעגירונגס-קאמיסיע, וואס איז בעשטימט געווארען מיט א פאר יאהר צוריק פון דעם אינערן-מיניסטער צו אונטערזוכען די לאגע פון די אינדיאנער. דער ראפארט איז געשריבען געווארען אין א גאנץ איינגעהאלטענעם טאן, אבער פונדעסטוועגען דערציילט ער די טרויעריגע לאגע גאנץ קלאהר:

„די גרעסטע מאיאריטעט פון די אינדיאנער זענען ארעם, מען קען זאגען אפילו זעהר ארעם. שווינדזוכט איז זעהר ווייט פערשפרייט. טראכאמא, א נ'אנשטעקענדיגע קראנקהייט וואס פעראורזאכט בלינדקייט, איז א שווערע פראבלעם, ווייל אט די קראנקהייט איז זעהר ווייט פערשפרייט און דראהט נישט נאר דער אינדיאנער בעפעלקערונג, נאר אויך דער ווייסער".

דאס אזוי ווייט וואס אנבעלאנגט דעם אלגעמיינעם געזונד-צושטאנד. וועגען קינדער-ערציהונג איז דער ראפארט פונקט אזוי פעסימיסטיש. די אונטערזוכונגס-קאמיסיע האט געפונען, אז די מעהרסטע קינדער אין די רעגירונגס-שולען געפינען זיך אין א שלעכטען צושטאנד און זענען אויסגעהונגערט. דערצו זענען די קינדער געצוואונגען צו טון זעהר שווערע ארבייט און די אונטערזוכער זענען פון דער מיינונג, אז אט די קינדער-ארבייט וואלט געוויס פערבאטען געווארען אין די שטאטען, וואס האבען קינדער-ארבייט-שוץ געזעצען. חוץ אלעמען זענען די רעמאנטע שולען איבערגעפאקט און די קינדער האבען נישט גענוג לופט און ליכט.

היינט די שטראף-סיסטעם אין די שולען איז א שוידערליכע. פאר די קלענסטע קלייניגקייט ווערט אנ'אינדיאנער קינד אריינגעווארפען אין קארצער אויף ברויט מיט וואסער און גאנץ אפט קריגט עס נאך אויך געשלאגען מיט רימענס אויפ'ן נאקעטען לייב. אין א געוויסער שול אין אריזאנא זענען די קינדער ארומגעגאנגען האלב הונגעריגע נאר דערפאר וואס די לעהרער האבען די גאנצע פריוכט פערטון אויף מאכען שנאפס.

דאס איז אויך אזוי ווייט וואס בעלאנגט די קינדער-ערציהונג. די פערוואלטונג מיט די אנגעלעגענהייטען פון די דערוואקסענע איז אויך דאסזעלבע. איבעראל געפינט מען דיזעלבע הימעלשרייענדע ביישפילען פון מיספערוואלטונג און אפילו פון מיסברויכונגען.

ווען אנ'אינדיאנער קריגט ערד פאר אגריקולטור-צוועקען קריגט ער עס פון די ערגסטע, ערגעץ וואו אויף א שפיק-בארג. אויב דעם אינדיאנער געלינגט אויסצובעסערען די ערד און מאכען זי ווערטפול, ווערט ער איבערגעזעצט אויף אנ'אנדער וויסטעניש. איין אינדיאנער איז אזוי איבערגעזעצט געווארען ניין מאל. און ווען אפילו דער אינדיאנער ווערט נישט איבערגעזעצט ערלויבט איהם נישט דאס ביורא צו פערקויפען זיין לאנד, ארער איבערגעבען עס צו זיינע קינדער. דער אינדיאנער איז דאך א יתום און ער האט דעריבער קיין רעכט נישט צו בעזיצען אייגענטום.

דאקעגען זעהט זיך אבער נישט אן, אז דאס ביורא זאל פערהיטען דעם אינדיאנער פון ווייסע שווינדלער און בעטריגער. עס זענען פארגעקומען א סך פעלען, ווען ווייסע שווינדלער האבען ארויסגענארט ביי אינדיאנער ווערטפולען לאנד און דאס ביורא האט זיך נישט געמאכט וויסענדיג וועגען דעם.

אלס מוסטער קען דינען דער פאל פון דעם 70-יאהריגען דזשעקסאן בארנעט. אט דער בארנעט איז א „בעזגראמאנער" אינדיאנער פון דעם בריק שבט. א געוויסע עני לאדי לאווע, א ווייסע אוואנטוריסטקע, האט איהם ארומגעפיהרט איבער צוויי שטאטען און צוויי מאל מיט איהם חתונה געהאט, כדי צו מאכען עס לעגאל. מיט א יאהר שפעטער האט די ווייסע אוואנטוריסטקע געבראכט דעם אלטען עובר בטל אין וואשינגטאן און דארט אין א רעגירונגס-ביורא איהם בעוואויגען אונטערצושרייבען אנ'אפמאך, לויט וועלכען ער האט אוועקגעגעבען א העלפט פון זיין מיליאן-פערמעגען צו דער ווייסער אוואנטוריסטקע און די צווייטע העלפט פאר פילאנטראפישע אינסטיטוציעס אין דעם שטאט אקלאהאמא. דאס איז געטון געווארען מיט דעם וויסען פון דער אינדיאנישער ביורא. פון דעם אפמאך איז שפעטער גארנישט געווארען, ווייל דער יוסטיץ-דעפארטאמענט האט זיך אריינגעמישט אויף דער אויפפאדערונג פון עטליכע קאנגרעס-לייט. די זאך איז שפעטער פארגעקומען אין געריכט, וועלכער האט דעם אפמאך בטל געמאכט אויף דעם גרונד וואס דער אלטער אינדיאנער האט נישטגעוואוסט וועגען וואס ס'האנדעלט זיך און מען האט איהם פשוט בעשווינדעלט. דער פאקט אבער בעווייזט זעהר קלאהר אויף ווי ווייט דאס אינדיאנער ביורא זארגט זיך וועגען די יתומים אונטער איהר השגחה.

אונטער די אומשטענדען איז גאר קיין וואונדער נישט וואס די צאהל אינדיאנער ווערט מיט יעדען יאהר אלץ ווייניגער אין אמעריקא און די צאהל פון די ווייסע משגיחים ווערט אלץ מעהר. דער וואונדער איז נאר, וואס די אינדיאנער יתומים האבען בכלל בעוויזען אויסצוהאלטען און נישט אומקומען אין זיבציג יאהר פון אזא השגחה.

א. ז—ד.

טראגישער טויט

פון א יודישען געלעהרטען אין בעלגיען

אנטווערפען.

אין דער פערמע מארטין, נישט ווייט פון דער פראנצויזיש-בעלגישער גרעניץ איז פארגעקומען פאלגענדער אומגליק-פאל:

דער פופציג-יעהריגער אינזשיניער זשאזעף סעמאקראאוויר, שווייצארישער בירגער, איז געגאנגען שפאצירען מיט זיין פערציג-יעהריגער געליבטער אלעקסאנדרין. אלעקסאנדרין האט אויסגעוויזען צו זיין שיכור. ארומגעהענדיג דעם „פאטערע" (שמאלער האלץ-בריק) האט זי זיך פלוצלונג ארויסגעריסען פון די ארעמס פון איהר געליבטען און איז אריינגעשפרונגען אין טייך. זי איז גלייך אראפ צום גרונד. איהר געליבטער האט קיין סך נישט געקלערט און איז אריין אין וואסער זי ראטעווען. ער איז אבער אויך דערטרונקען געווארען שוי זהאבענדיג דעריאנגט דעם קערפער פון זיין געליבטער.

די פויערים פון דער פערמע האבען זיך צונויפגעלאפען און גענומען זיי ראטעווען. מען האט זיי ביידען ארויסגעצויגען פון וואסער, אבער שוין אהן אטעם.

ווי עס ווייזט זיך ארויס איז דער דערטרונקענער זשאזעף סאמאקראאויר נישט קיין אנדערער ווי יוסף דוד צמח. ער איז געבוירען געווארען אין רוסלאנד אין יאהר 1879. זיין פאטער איז געווען א רב. אין יאהר 1905 איז ער געקומען קיין שווייץ שטודירען מאטעמאטיק און איז דערנאך אריינגעטרעטען אין א פאליטעכניקום. אין יאהר 1917, האט ער בעקומען שווייצארישע בירגערשאפט, אלס אנערקענונג פאר א געוויסער ערפינדונג פון א אקערבוי-מאשין.

זינט איינגע יאהרען האט ער זיך בעזעצט אין בעלגיען אין א קליינער פערמע און זיך אפגעטיילט פון גאנצען געזעלשאפטליכען לעבען. ווי מען ניט איבער זאל ער אויך האבען נישט געווען גענוג נארמאל ער פלעגט אפט ליידען פון נערווען-אטאקעס און דאקטוירים האבען איהם געראטען צו לעבען אין א פערמע איזאלירט פון אלעמען.

שוין העכער א יאהר ווי ער האט זיך בעקענט מיט דער שעהנער אלעקסאנדרין, וואס האט געארבייט אין דער פערמע. זייט אכט חדשים האט זי געוואוינט ביי איהם. זי איז לעצטענס נישט געווען צופרידען מיט איהר גורל און האט זיך גענומען צום בייטערען טראפען. דאס זאל אויך זיין די סיבה פון איהר שריט.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 25, טעל. 26-87

צוריקגעקעהרט

ספעציעל ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, אלע ארט אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8 פריה ביז 2 נ.מ. און פון 6-9 אוו.

Dr. med. **H. Lubicz**

צעגעלניאנא 43, טעל. 32-41

צוריקגעקעהרט.

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מענער-שוועכע קראנקהייטען. היילונג מיט קווארץ-לאמפען (האר-אויספאל)

נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד

גאלדענע גליקען

(ראמאן)

108)

א פער'חלשטע איז מאריא אריבערגעפיהרט געווארען אויף דער יאכטע, און זי איז ערשט צוריקגעקומען צו זיך עטליכע מינוט פאר אונזער אנקומען.

סענגאט האט זיך שוין מעהר נישט בענוצט מיט גוואלד-טאט.

איבערצייגט אין דער קראפט פון זיין פערזענליכען „חן", האט ער תיכף, ווי מאריא האט זיך אויפגעוועקט, אנגעהויבען צו שפילען די ראליע פון א שטערבליך-פערליבטען, וואס האט צוליב איהר פערלוירען דעם קאפ.

ער האט משמעות גערעכענט, אז זיין ליידענשאפט און די אויסגאנגלאזיגקייט פון דער לאגע וועט שנעל ברעכען איהר עקשנות.

דער גורל האט אבער אנדערש געוואלט, און שיקענדיג אונז ענטקעגען קומינגען, האט ער געמאכט א סוף צו זיין שפיל.

דאס אלץ האט אונז מאריא שנעל דערצעהלט, בעת קומינגס מאטאר-שיפעל האט זיך געיאגט אויף די אומבעוועגליכע גרינע וועלען פון בערנהעמער פארט.

דאנעגען האב איך איהר בעוויזען בקיצור צו אינפארמירען, וואס עס איז געשעהן אין געריכט, און ווי-אזוי איך מיט ביל'ן האבען ארגאניזירט דאס געיעג.

קומינג איז, קען מען זאגען, אינגאנצען פערוואונדעט געווארען אין אנ'אויער, וואס האט זיך מיט א פערכאפטען אטעם צוגעהערט צו אנדערע רייד.

אין זיין מוח האט זיך שוין געצייטיגט א פלאן פון א העכט-סענסאציאנעלען קרימינאל-ראמאן פאר דער צייטונג...

אונזערע רייד האבען איהם ענדליך געזאלט שאפען פאפולאריטעט און רוהם.

— צום טייוועל! — האט ער אויסגערופען, ווען איך האב געענדיגט — שוין זענט איהר דער בערמאן?! דערזעלבער בערמאן?... איך האב היינט אינדערפריה געלייענט וועגען אייער פראצעס, און ווען איהר ווייסט אזוי א שטייגער, ווי איך האב געטרוימט מיט אייך זיך צו בעקענען?!

— אלזא, זעהט איהר שוין, ווי אייער טרוים איז מקוים געווארען! — האט ביל א שמייכעל געטון — און צום גרויסען גליק פאר אונז אלע!

— גאט מיינער! גאט, ס'ארא טשיקאווע געשיכטע! — האט געשעפטשעט דער איבערראשטער קומינג, מיט ענטציקונג קוקענדיג דאס אויף מיר, דאס אויף מאריא'ן, דאס אויף ביל'ן, צי האב איך דען געקאנט אמאל חלום'ען, אז מיר וועט געלינגען אנטיילצונעהמען אין אזא ענין?... א מארד... א רויב... א געיעג... א קאמף מיט באנדיטען!... מיינע קאלעגען פון ליטעראטען-פעראיין וועלען ווערען פאר קנאה!

— ווארט נאך! דער ענין איז נאך נישט פערענדיגט. — האב איך געזאגט, בערוהיגענדיג איהם — פאהרט מיט אונז קיין לאנדאן. ס'איז נישט אויסגעשלאסען, אז מען וועט מיך ווידער ארעסטירען, ווי נאר איך וועל אהיימקומען. מען וועט מיך א ודאי בעשולדיגען, אז איך האב אומגעבראכט צוגעאייגנעט צעהן טויזענד פונט פון גאטאנס פערמעגען.

— אלענפאלס — האט ביל מוסיף געווען, א פינטעלטועענדיג מיט אנ'אויג צו קומינג'ן — לאדען מיר אייך אויף א חתונה...

— און אויף א לויה, — האב איך צוגעגעבען — אויב מאריס פריימאן וועט מיר אונטערקומען אונטער די הענד.

— איך וועל קומען קיין לאנדאן! — האט קומינג פייערליך דערקלעהרט, געשיקט ארויסווארפענדיג דעם קאנאט, און צובינדענדיג דאס שיפעל צום ברעג — איך מוז אבער פריהער דאס שיפעל אפפיהרען אהיים, אנישט וועט זי סענגאט מיט זיינע מענשען מיר דערטרינקען... איך וועל קומען מארגען אינדערפריה.

— געמאכט! — האב איך הארציג אויסגערופען — אויב איהר וועט מיך נישט געפינען אויף באו-סטריט אין געריכט, וועל איך זיין אין לאמבערטפילד'ס הויז אויף פארק-לעין.

— איהר פערגעסט, מיין טייערער, — האט זיך ביל אריינגעמישט — אז דאס הויז געהערט שוין מעהר נישט צו אייך.

— איהר האט א טעות — האב איך געענטפערט — איך האב געגעבען אנ'עהרען-ווארט נאטענען, אז איך וועל נישט פערלאזען זיין הויז ביז עס וועלען נישט אדורך די פולע דריי וואכען.

ביל האט א זיפץ געטון.

— גוט! אבער ס'וועט אויסקומען זיך אויסצו'טענה'ן מיט די יורשים. ס'איז נישט קיין געשמאקע זאך.

מיר זענען בשלום ארויס אויפ'ן ברעג, און זיך אריינגעזעצט אין אויטא, וואס האט אויף אונז געווארט.

איך ווייס נישט, צי האט מען פון ברעג געזעהן אונזער איבערפאל אויף דער יאכטע, אבער א פאקט איז, אז ארום דעם אויטא האט זיך צוזאמענגעקליבען א חברה ליידיג-געהער.

דעם יונגעל, וואס האט אפגעהיט דעם אויטא, האב איך אריינגערוקט פינף שילינג, אנשטאט די פינף פענס, וואס דער שאפער האט איהם צוגעזאגט, און מיר האבען שנעל פערנומען אונזערע ערטער.

דער מאטאר האט אנגעהויבען צו רוישען.

— צום ווידערזעהען, — האט קומינג געזאגט, דריקענדיג אונז די הענד — אויב איך וועל זעהן סענגאט'ן, וועל איך איהם גריסען...

— א דאנק אייך — האב איך געענטפערט — כ'גלויב, אז ער וועט נישט מאכען קיין טומעל פון דער מעשה. דער אדוואקאט גארדאן האט געזאגט, אז דאס רעכט איז אויף אייער זייט. די גערעכטיגקייט דערלויבט אייך אפילו איהם צו דערהרג'ענען.

(פארטזעצונג קומט).

פאַנצער-צוג אויפ׳ן מלחמה-פראָנט

יאַפּאַן לאָזט נישט אַדורך קיין כינעזיש מיליטער

טאָקיאָ, 21 (ספּ. טעל.) די צייטונגס-קאָרעספּאָנדענטען מעלדען, אַז אויף אַ מרחק פון 500 מעטער פון די כינעזישע פּאָזיציעס נעבען דער סטאַציע מאַנדזשוריע, האָט זיך נעכטען בעוויזען אַ סאָוויעטישער פּאַנצער-צוג.

אַן אָפּטיילונג פון סאָוויעטישען מיליטער איז אַרויס פון צוג און אָנגעהויבען אַ קאַמף מיט די כינעזער אונטער דער שוץ פון אַרטילעריע-פייער. נאָך אַ קאַמף, וועלכער האָט געדויערט 2 שעה, האָט זיך די סאָוויעטישע אָפּטיילונג צוריקגעצויגען. די כינעזער האָבען פערלוירען 30 מענשען.

לאָנדאָן, 21 (ספּ. טעל.) די מאָביליזאַציע פון כינעזישען מיליטער אויפן וויטען מזרח טרעפט אָן אויף גרויסע שוועריגקייטען, ווייל די יאַפּאַנער ערלויבען נישט איבערצופיהרען דאָס מאָביליזירטע מיליטער מיט דער׳ דרום-מאַנדזשורישער באַהן. די כינעזישע זעלנער וועלען אַלזאָ מוזען וואָכענווייז מאַרשירען, כדי צוצוקומען צו דער צפון-מאַנדזשורישער באַהן. די רויטע אַרמעע געפינט זיך נעבען אירקוטסק. יעדען טאָג קומען איצט פאָר גרעניץ צוזאַמענשטויסען. דעם כינעזישען מיליטער האָט זיך איינגעגעבען אַרויסצושטויסען די סאָוויעטישע אָפּטיילונגען פון טון-גינג-שין.

דער אַמעריקאַנער קאָנסול אין כאַרבין, האַמסטאָן, מעלדעט, אַז די לאַגע אויפ׳ן וויטען מזרח איז ווירקליך אַן׳אָנגעשטרענגטע און דראָ-העגדע.

מאָסקווא, 21 (ספּ. טעל.) די סאָוויעטישע פרעסע מעלדעט, אַז די כינעזישע רעגירונג האָט נאָמינירט דעם גענעראַל לין-טשען-טאַן אַלס קאָמענדאַנט פון דער שטאָט כאַרבין און אָנפיהרער פון גאַנצען מיליטער, וועלכעס וואָלט געדאַרפט אין פאַל פון אַ נויטווענדיגקייט צו פערטיידיגען די שטאָט כאַרבין.

דעלעגאַטען פון די אַמעריקאַ-נער לאַנדמאַנסשאַפטען אין קאָוונע

קאָוונאָ, (י.ט.א.) דאָ זענען אָנגעקומען די פאָרשטעהער פון די לאַנדמאַנשאַפטען פון די ליטווישע יודען אין די פעראייניגטע שטאַטען.

די דעלעגאַטען האָבען אָפּגעהאַלטען אַ בעראַטונג מיט פאָרשטעהער פון 35 יודישע אָרגאַניזאַציעס אין ליטע, געווידמעט דער סאָציאַלער און קולטורעלער הילף, וואָס קען ערטיילט ווערען דורך די אַמעריקאַנער לאַנדסמאַנשאַפטען.

די בעריכטען, וואָס האָבען געשילדערט די פערצווייפעלטע לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין ליטע האָבען אויף די אַמעריקאַנער דעלעגאַטען געמאַכט אַ שווערען רושם.

די אַמעריקאַנער יודישע דעלעגאַטען זענען אויך אויפגענומען געוואָרען דורכ׳ן ליטווישען פרעמיער וואַלדעמאַראַס.

בעת דעם געשפרעך האָט דער ליטווישער פרעמיער אויסגעדריקט זיין בעדויערן צוליב די טרויעריגע געשעהענישען אין סלאָבאָדקע.

„גראַף צעפּעלין" פאָהרט ווייטער אויף זיין רייזע אַרום דער וועלט

טאָקיאָ, 21. (אַטע) די פאָרבערייטונגען צו דער אָפּרייזע פון „גראַף צעפּעלין" געהען נאָענט צו ענדע. היינט פריה האָט די לופט־שיף זיך אויפגעהויבען צום דריטען עטאַפּ פון פליה אַרום דער וועלט. די שיף פאָהרט איצט קיין אַמעריקאַ.

כי ימצא בקרבך איש או אשה אשר ילכו

וואָס קלערען צו געהן אין אַנ׳אַנדערע בירא

ודרשת היטב והנה אמת נכון הדבר, והגד להם ואלסטו זיי זאָגען

אַז נאָר אין בירא ביים רעכטסקאָנסולענט י. מאַנעלאַ

17 פּיעטריקאָווער 17

52 זאַכאַדניאַ 52

טעלעפאָן 48-79

ווערט געוויסענהאַפט ערלעדיגט און געשריבען אַלע סאָרטען זאַכען, ביטעס, קלאַגזעלעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, קאַרנע און ציוויל אַפּעלאַציעס, אַדוואָקאַציעס, אינטערצעזיעס, ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען, איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

מיט אַכטונג

י. מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17

דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52.

אַשטוב מיט אַ קוך

אויפ׳ן גרינעם מאַרק איז פון זאָפאָרט איבערצוגעבען. — צו ערפאַהרען פּאָנסקאַ 45, וו. 42, 3. שט. לינקס. 8787

אַ געהילפס=ריכטעווער און אַ לעהר-יונגעל ווערען געברויכט ביים שטעפּער פּראַנציסקאַנער 7.

שטאָפּערינס

צו קאָמגאַרן- און שטריכגאַרן - סחורות קאָנען זיך מעלדען בייַ

A.M.Warszawski i S wie

Przędzalniana 20

פון 4–6 נאָכמ. 8786

POWRÓCIŁ

Dr. med.

P. Langberg

10 Zawadzka 10

telefon 6-30.

Przyjmuje od godz. 9—1 i od 5—8 w. 8779

GIMNAZJUM ŻEŃSKIE

Józefa Aba

w Łodzi, Zielona 10, tel. 22-12.

אָנמעלדונגען פון נייע שילערינס טעגליך פון 10–1 נאָכמיטאָג.

ביי דער שולע ווערט ערעפענט אַ פרעבעל=שולע.

Dyrektor (–) J. AB. 8781

אָנהויב פון אונטערריכט—דעם 3. סעפּטעמבער.

אונאיבערשטיגען אין עריפאָלג איז

האָפמאַנ׳ס

רייז-שטעוקע און גלאַנץ-שטעוקע

גרעסטע ריינקייט ווערט גאַראַנטירט.

איבעראַל צו בעקומען. אויסשליסליכער פערקויף

F. GLUGLA, Południowa 28, telefon 15-32

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY

Wodny Rynek (róg Rokicińskiej).

Od dn. 20.VIII do dn. 26.VIII 1929.

dla dorosłych:

dla młodzieży:

SZCZAPA

(ORDYNANS PEPICZEK)

jako handlarz piesków

Film osnuty na tle popularnej i rozgłośnej powieści Haseka: „Największa parada świata".

עם איז שוין צייט

דאָס אַלע זאָלען וויסען, אַז אויף קילאָ

טריקאָ=וועש

ווי אויך רויה=שטאָף, פון וואָס יעדער קען זיך זעלבסט מאַכען בעקומט איהר נאָר ביי דער לאַנג-עגזיסטירענדער פירמע

H. SKOSOWSKI, Łódź

NOWOMIEJSKA 29, tel. 40-41

צו די ביליגסטע פּרייזען, ווייל איך אַרבייט דאָס אַליין אויס.

אַ צימער

— און —

אַ קוך

אָדער 2 צימערן אהן אַ קוך

דירעקט פון ווירט אָדער אַלס סובלאָקאַטאָר ווערט פון זאָפאָרט געזוכט.

אָפערטען אין אַדמיניסטראַציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אונטער „I. D.".

דאַנקבאַרקייט.

דער סכסוך, וואָס איך ער פון קעלבאַן׳ס גאַס 7 האָב געהאַט מיט האַ פון קעלבאַן׳ס גאַס 7 איז אַ דאַנק די 4 פּערזאָן איצעק אייכעלבוים, יעקב ביאַלקאָווימש, הערשל מיכאַלסקי און שלמה פייגענבוים עולעדיגט געוואָרען און ס׳איז בעשפּענדעט געוואָרען אויף אַ וואוילטעטיגען צוועק.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און ערצטליך=דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17 טעל. 16=33.

ד״ר ראַקאָווסקי נאָז האַלז, אויערן קר.	10—11 2—3 6—7
ד״ר רוזשאַנער הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד״ר גאָלדשטיין- אויגען-קראַנקהייטען פּאָלאַק	1—2 7—8
ד״ר יוסטמאַן נערווען קראַנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד״ר ראָזענצווייג קינדער-קראַנקהייטען	10-12 4-5
ד״ר פּאַפּיערני פרויען און געבורטס-הילף	1-11½ 5-6
ד״ר קאַנשאַר כירורגישע-קראַנק.	4½-5½ זונ. 1—2
ד״ר הײנבערג אינ. הערץ לונגען	12—1, 6½—7½
ד״ר מטופעל רענטגען	12—2, 4—6
א. גראָדזענטשיק צאָהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזעס צאָהן-אַרצט	8—2

צאָהן-מגדהאַלונג, באַלייכטונגען, קאַראַנטען, מאָסטען א.א.וו.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

אַ רענטגען=אינסטיטוט

הײלונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַלען. פאַר בעשטראַלונג און דורכלייכטונגען, כמאַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער.

אימפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג

וויזיט אין דער שטאָט.

ערצט.-קאָסמעטיש. גאַבינעט

פּרל. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5–7 אָוונד

אַ פיזיש = קרעפטיגער און אַנשטענדיגער

יונגערמאַן

קען אויך שרייבען, זוכט אַ שטעל אָדער אַרבייט ביי וואָס ס׳זאָל נישט זיין. בעניץ אויך רעקאָמענדאַציעס. אָפערטען אונטער „טהילין" אין אַדמ.

Dr. med.

H. LAJCHTER

צאָהן - כירורג

דזיאָסניע-, קין-, גימען-, און צונג-קראַנקהייטען.

Konstantynowska 9.

telefon 49-66

od 1½—5 po poł. 4604

Dr. med.

W. EYCHNER

גינעקאָלאָג=אַקושער

זגערזשער 11.

טעל 34-72

נעמט אָן פון 6–8 אָוונד.

Dr. med.

M. Kerszner

קינדער = קראַנקהייטען

זשעלאַזנאַ 16

טעל. 51-96

צוריקגעקעהרט

נעמט אָן אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11

דער קונסט-פאָטאָגראַפישער אנשטאַלט

„PARISIEN"

30 פּראַנציסקאַנסקאַ 30

נעהמט אָן אַלערליי אויפנאַמען — פון — מצבות — אויפ׳ן — בית=החיים

צוגענגליכע פּרייזען. סאָלידע אויספיהרונג.

די אויפנאַהמען ווערען געמאַכט מיט ספּעציעלע קונסט-אַפּאַראַטען

אַ צימער

פאַר אַן׳אינטעליגענטען מענש צום שלאָפען איז צו פערדינגען. — צו ערפאַהרען אויף נאַרוטאָוויטשאַ 25 וואוינונג 17.

Dr.

HELLER

[illegible]

נאַווראָט 2 טעל. [illegible]

[illegible]

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

זאַוואַדזקאַ 1.

נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקהייט, און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסילִיום מיט ספּעציאַליסטען פון אורא-לאָגישע און נערוועז-קראַנקהייטען. קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט קאָסמעטיק.

— — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוונד. — — פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. בעזונדער אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.

— בעזונדערע ווארטע-צימער פאַר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און דענטיסטישער קאַבינעט.

בזשעזשינער 11, טעלעפאָן 37=63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד״ר אימיך נאָז, האַלז, אויערן קר.	3½—4½
ד״ר קערשנער קינדער-קראַנקה.	9-11 3-4½
ד״ר שיפמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	12—2
ד״ר לוביטש הויט און געשלעכט-קר.	12½—1½
ד״ר שמירגעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד״ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	12½—1½
ד״ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	2—3
ד״ר שמערלאָווסקי פרויען- און געבורטס-הילף	3½—4½

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען חי שטאַמלען א.א.וו. פּאָקען-שטעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהל. אייגשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּערעצ. אויף [illegible] אַנאַליזען. אין לאַבאָראַטאָריום ווערען [illegible] אַלע אַרט אַנאַליזען, אויך פלעגמע און בלוט

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען=אינסטיטוט.

ד״ר לאָזשינסקי סטאָמאַטאָלאָג

צאָהן-אַרצט 10—1 3—6

קינסטליכע ציין, קאָראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג

אַבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אַמטראָגען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 3 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל. [illegible] איינצלנע נומערן [illegible]

אַנאָנסען=פּרייז: פאַר׳ן טעקסט—18 גר. [illegible] 24 גר. אין דער מיט 8 [illegible] אין טעקסט—40 „ 4 „ 60— נאָכ׳ן טעקסט—12 „ 8 „ 18— [illegible] 50 פּראָצ. [illegible] 100 פּראָצ. [illegible] 10 גר. [illegible]

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat" Spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Braustowski i D. Silberberg.

Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.

Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 21;